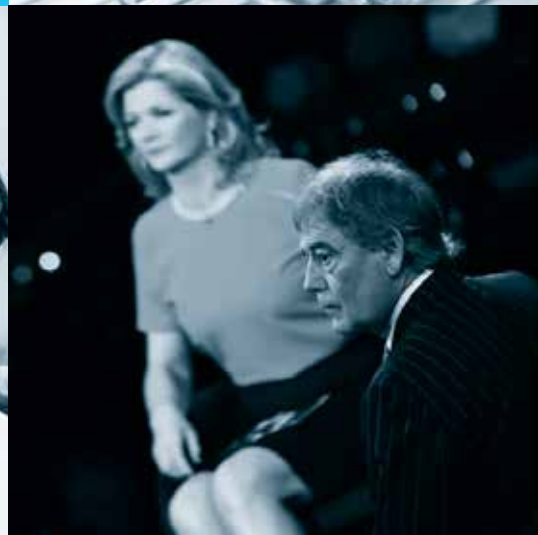

ÅRSRAPPORT 2016

Stiftelsen Antidoping Norge

INNHold

ÅRSBERETNING FRA STYRET	S. 4
1. ADMINISTRASJON OG KOMMUNIKASJON	S. 14
2. DOPINGKONTROLLEN	S. 24
3. FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE	S. 36
4. INTERNASJONALT OG MEDISINSK	S. 42
5. FORSKNING OG UTVIKLING	S. 50
6. DOPING SOM SAMFUNNSPROBLEM	S. 52

HELSING FRÅ STYRELEIAR

2016 vil bli ståande igjen som eit heilt spesielt år i antidopingarbeidet. Internasjonal idrett har blitt overraska av avsløringane om den gjennomorganiserte dopingbruken i russisk idrett.

I Norge har vi opplevd dopingsaker som har fått stor merksemd. Vi har hatt saker som har ramma idretten eller saker om beslag av dopingmiddel som vert knytt opp til ungdoms- og treningsmiljø.

Sjølvsagt om overskriftene i stor grad har vore negative, er det også positive sider ved det som har skjedd. Det positive er at fleire interesserer seg og blir engasjert i antidopingarbeidet. I Antidoping Norge ser vi difor ei utfordring og kjenner på ei forpliktning til å bidra endå meir i arbeidet for å utvikla det internasjonale antidopingarbeidet. Vi ser også sjansane vi har til å styrka det førebyggjande antidopingarbeidet på alle nivå i norsk idrett og i det norske samfunnet.

Antidoping Norge har opplevd stor vekst dei siste åra. Vi har fått solid auke i løyvingane og fått utvida virkeområde vårt. Dette ser vi på som en tillitserklæring for det som er gjort, og ei utfordring til å gjera enno meir.

For berre nokre få år sidan var arbeidet utanfor den organiserte idretten, ein liten del av den verksemda vi dreiv. Frå 2016 har organisasjonen tatt innover seg at dette arbeidet er ein stor del av vårt bidrag i kampen mot doping. Difor har vi fått vi i ny organisasjonsplan der det er etablert ein eigen avdeling for førebygging og folkehelse. Tilsvarende er det etablert ein egen avdeling for kontroll og påtale som

i endå sterkare grad vil vera i stand til å utføra kontrollverksemd der testing, profilarbeid, etterforskning og informasjonsinnhenting, vert sett i samanheng.

Internasjonalt har Norge no eit høve til å spela ei sentral rolle i utviklinga av antidopingarbeidet. Thorhild Widvey har vore med i WADA sitt styre i nokre år og mot slutten av 2016 kunne vi gleda oss over at kulturminister Linda Hofstad Helleland ble valt som visepresident i WADA. Daglig leiar i Antidoping Norge, Anders Solheim, leiar antidopingkonvensjonen i Europarådet og Rune Andersen innehar verv og posisjonar som gjer at han har vore helt sentral i arbeidet opp mot russisk friidrett. Alt dette til saman gir Norge ein fantastisk plattform til å påverka. Denne sjansen må vi utnytta.

Antidopingarbeidet er til for å beskytta dei reine utøvarane og

ein rein treningskultur.

Det som har skjedd i 2016 viser tydeleg at kampen mot doping må halda fram - med økt styrke.

Eg er stolt over å leia ein organisasjon som Antidoping Norge, og ein gjeng

med tilsette som er klar til å stå på, sjå utfordringane og søka ny kunnskap for å sikra like forhold og fremma rein trening både i og utafor den organiserte idretten.

”
**ANTIDOPINGARBEIDET ER TIL
 FOR Å BESKYTTA DEI REINE
 UTØVARANE OG EIN REIN
 TRENINGSKULTUR.**
 ”

Valgerd Svarstad Haugland

**VALGERD
 SVARSTAD HAUGLAND**

Styreleder

[REDACTED]

ANTIDOPINGNORGE

[REDACTED]

Stiftelsen Antidoping Norge (ADNO) har vært i operativ drift siden 1. juli 2003. Antidoping Norge ble opprettet for å sikre at kontroll- og påtalevirksomheten for dopingsaker organiseres uavhengig av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og staten (NIF). I henhold til vedtektene er ADNOs hovedformål å drive kontrollvirksomhet, utøve påtalevirksomhet overfor NIFs domsorgan, drive forebyggende arbeid og verdi- og informasjonsarbeid, drive internasjonal virksomhet og bidra til forskningsarbeid.

ADNO baserer driften, slik formålet forutsetter, på en fri og selvstendig stilling. Stiftelsen utøver sin virksomhet fra leide lokaler på Ullevaal stadion og ledes av daglig leder Anders Solheim.

Strategiperioden 2016-2019

2016 var første år i en ny strategiperiode. En grundig prosess lå bak den nye strategiplanen der utgangspunktet var hva mer vi kan gjøre for en ren idrett, og hva vi kan bidra med for å ytterligere styrke arbeidet for et dopingfritt samfunn.

Strategiplanen for denne perioden har samme oppbygging som den foregående planen. Styret mener det er en ambisiøs kurs som er staket ut for de neste årene. Det mener vi også må til for at vi skal gjøre vårt for at de rene får det de fortjener. Vi mener organisasjonen med sin ressurstilgang, kompetanse og erfaring har alle forutsetninger for å kunne verne om en sunn og ren treningskultur, og sørge for at det er de ekte vinnerne som jubler til slutt.

Følgende seks løfter er det organisasjonen har sagt at vi skal levere på:

Løfte 1: Vi skal være en attraktiv og profesjonell organisasjon.

Løfte 2: Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet.

Løfte 3: Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.

Løfte 4: Vi skal være en pådriver i idrettens forebyggende antidopingarbeid.

Løfte 5: Vi skal koordinere og være ledende i arbeidet for et dopingfritt samfunn.

Løfte 6: Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.

Helt overordnet er organisasjonen gitt en ny visjon som styret mener på en god måte forteller hva vi skal ha som vår ledestjerne for arbeidet: REN TRENING. LIKE MULIGHETER.

Ny organisasjonsplan

For å ha en organisasjon som er best mulig tilpasset den kurs som er staket ut for de neste årene, så også styret som del av prosessen behov for å utarbeide en ny organisasjonsplan og et nytt organisasjonskart. Den nye organisasjonen kom endelig på plass i løpet av 2016. I denne prosessen ble det gjort endringer både i sentraladministrasjonen og blant feltpersonellet. Målet har vært å etablere en mest mulig effektiv organisasjon der kompetansen blir brukt på en best mulig måte. Det er blant annet nå etablert tre avdelinger som ivaretar kjernevirksomheten - kontroll og påtale, forebygging og folkehelse og internasjonalt - i tillegg til at administrasjon og kommunikasjon er etablert som egne støtteenheter. I etableringen av ny organisasjon ble en rekke stillinger utlyst. I feltpersonellet, som består av foredragsholdere og kontrollpersonell, er det i ny organisasjonsplan færre personer som er ansatt. Bakgrunnen for dette er at det har vært et mål å ha riktig kompetanse, ha et fleksibelt mannskap og sikre at de som jobber for oss er relativt hyppig ute på oppdrag.

Styret er av den oppfatningen at organisasjonen står sterkere etter de justeringer som er gjort. Nyansettelser som er gjort har vist seg å være helt nødvendige for å imøtekomme de krav og forventninger organisasjonen har blitt stilt overfor gjennom 2016.

For å skape tydelighet eksternt og entusiasme internt i en organisasjon med mange nye, har styret prioritert å utvikle det som kan omtales som et «nytt» Antidoping Norge. I tillegg til ny strategi, ny organisasjonsplan og ny visjon har det også i 2016 blitt lansert nye verdier som vi ønsker skal prege organisasjonen og en ny visuell identitet med ny logo.

Administrasjon og økonomi

De siste årene, og 2016 i særdeleshet, har vært turbulente antidoping-år. Det er ingen tvil om at kompleksiteten og utfordringene i antidopingarbeidet med all tydelighet har kommet til overflaten. Både doping som idrettsutfordring og doping som samfunnsproblem har fått en enorm oppmerksomhet. I kjølvannet av dette har stadig flere engasjert seg og vendt seg mot ADNO. Styret er derfor svært tilfreds med at regjeringen har sett viktigheten av å støtte antidopingarbeidet gjennom økte tilskudd de siste årene. Tilskuddet fra Kulturdepartementet for å drive antidopingarbeidet i idretten har økt gradvis de siste årene, 28 millioner kr i 2015, 30 millioner i 2016 og 34,6 millioner kroner for 2017. Også tilskuddet fra helsemyndighetene har økt og var i 2016 på 7,32 millioner kroner.

Stiftelsen har både ønsket og fått muligheten til å utvide sitt virkeområde gjennom de senere årene. Vi er selvsagt tilfreds med at myndighetene har sett at ADNOs kompetanse og erfaring med antidopingarbeid i idretten kan komme resten av samfunnet til nytte. Med økt virkeområde og stadig nye målgrupper vi jobber mot har organisasjonen vokst betydelig i antall årsverk de siste årene. Styret har på bakgrunn av veksten vært opptatt av å ha en mest mulig effektiv organisasjon. Derfor har en nå også etablert en sterkere administrasjonsenhet nettopp for å ivareta de mange administrative oppgavene. Som resultat av veksten så også styret seg nødt til å bruke midler på å utvide kontorlokale. Her ble avtalen gjort i 2016, og innflyttingen i tilstøtende kontorlokaler gjort i starten av 2017. Innen administrasjonen har IT-systemet og arkiv- og saksbehandlingsrutiner hatt sterkt fokus. Fra styrets side har dette vært viktig både for å sikre effektivitet og sikkerhet.

Kommunikasjon

Aldri før har oppmerksomheten om organisasjonen og tematikken vært så stor som i år. Omtrent 5000 medietreff og en dobling av trafikken på nettsidene sier noe om et helt uvanlig år. Styret er av den oppfatning at stiftelsen har stått seg godt til tross for at trykket fra media har vært mye større enn det organisasjonen strengt tatt er rigget for. Sett i lys av det året

som har vært, viste det seg å være klokt å etablere en egen enhet dedikert for kommunikasjon. ADNO har vært synlig i mediebildet og er glad for at vi også har nådd fram med positive saker om det omfattende forebyggende arbeidet som gjøres utenfor den organiserte idretten. På en god måte har en også klart å få fram at organisasjonen er en pådriver i det internasjonale antidopingarbeidet. Tilbakemeldingene ADNO fikk gjennom journalistundersøkelsen gjort av analysebyrået Aalund, fortalte tydelig at organisasjonen har et solid omdømme og troverdighet blant norske journalister.

Påtalevirksomheten

Det foreligger 18 påtaleavgjorte saker i 2016. Dette er historisk sett et svært høyt tall. At tre dopingsaker i norsk idrett har dreid seg om meldpliktutøvere, har bidratt til den store offentlige oppmerksomheten rundt dopingsaker. Her er det imidlertid verdt å understreke at en av disse sakene ikke handlet om en prøve tatt av Antidoping Norge.

At antallet dopingsaker totalt sett ble så høyt i 2016, kan forklares med lanseringen av den anonyme varslingskanalen Dopingvarsel i mars. Her har det kommet inn tips som har medført positive prøver. Styret synes det er veldig bra at stiftelsen kan tilby en kryptert varslingsjeneste som ivaretar anonymiteten på en sikker måte. Det å tilrettelegge for varsling er et ansvar antidoping- og idrettsorganisasjoner har. Internasjonalt har vi sett hvilken stor betydning varslere har hatt. Styret mener det er viktig at idretten også sørger for å synliggjøre Dopingvarsel. Tallene på innspill så langt har vist med all tydelighet at oppmerksomhet og synlighet av tjenesten er avgjørende for at det kommer tips.

Dopingsakene i 2016 har primært handlet om stimulerende midler (6) og anabole steroider (5). Sakene for øvrig har fordelt seg på cannabis (2), hormon- og metabolske modulatorer (2), nektelser (2) og peptidhormoner, vekstfaktorer og relaterte substanser (1). En tredel av sakene har dreid seg om lagidrettsutøvere. Styret ser også at det er en økende trend at saker avsluttes gjennom forenklet behandling og avslutning i Påtalenemnden.

Året har med all tydelighet vist at det er viktig for en antidopingorganisasjon å inneha etterforskningskompetanse og -ressurser. Dette har vært et fokusområde fra styrets side de siste årene, og ble ytterligere styrket i 2016. Det opplever vi en riktig prioritering.

Dopingsakene på to av de mest profilerte norske langrennsløperne har løftet debatten om antidopingregelverket. Styret anser det som positivt at både idrettsledere, utøvere og andre får en økt innsikt og et sterkere engasjement for antidopingarbeidet. Vi er overbevist om at det er viktig for å videreutvikle arbeidet.

Kontrollarbeidet

Styret er tilfreds med at det er hentet inn 3165 dopingprøver som del av det nasjonale testprogrammet. Det er et rekordhøyt antall i stiftelsens historie. Nå er ikke styret opptatt av at antall prøver er så høyt som mulig. Det alene er ikke noe mål på et effektivt kontrollarbeid. Det er likevel tilfredsstillende at tallet er så høyt, når vi samtidig vet at profilerarbeidet vårt aldri har vært så omfattende og at vi aldri har brukt så mye ressurser på informasjonsinnhenting.

At prøvetallet ble så høyt, handler også om at en har strukket seg for å innfri kravene som WADA stiller gjennom sitt tekniske dokument for sportsspesifikke analyser (TDSSA). Da ADNO har et så velutviklet profilerarbeid, har vi for 2017 søkt WADA om en reduksjon av disse kravene. Dette vil åpne for at vi prioriterer ressursene annerledes. Styret mener det er både riktig og viktig sett i lys av det betydelige profilprogrammet vi nå har på de beste norske utøverne, og da særlig innen utholdenhets- og styrkeidretter.

Fokuset framover vil være å utvikle en kontrollvirksomhet der testing, profilerarbeid, informasjonsinnhenting og etterforskning sees i sammenheng. Det er på den måten vi vil være best i stand til å avdekke og avsløre doping i toppidretten. Den nordiske profilenheten (NAPMU) har vært viktig de senere årene. Denne enheten har fram til 2016 hatt sin base i Oslo, og vi vil være opptatt av å bevare denne kompetansen som del av administrasjonen også i framtiden.

TABELL 1: DOPINGPRØVER TOTALT 2016

	Totalt	Urin	ABP	Blod	Pustep prøver
Nasjonalt program	3165	2103	777	285	
Oppdrag	2261	747	201	127	1186
Totalt	5426	2850	978	412	1186

STYRET I ANTIDOPING NORGE 2016

**VALGERD SVARSTAD
HAUGLAND
VEBJØRN RODAL
KNUT-MARIUS STURE
KIRSTEN SOLA
NILS KRISTIAN MOE
NINA FRISAK**
(Utnevnt 14. desember)

UT AV STYRET 2016

RANDI GUSTAD
(Ut 31. august)

2016 har vært et år med mye testing utenfor den organiserte idretten. Styret synes det både er riktig og viktig at Antidoping Norge spiller en rolle når internasjonale idrettsarrangementer går av stabelen i Norge. Det er langt fra noen selvfølge, men vi ønsker å være konkurransedyktige slik at vi kan ta oss av testing

TABELL 2: FOREDRAG 2016

	Antall foredrag	Antall tilhørere
Organisert idrett	124	4654
Idrettsfag vgs	26	1895
Toppidrett vgs	13	877
Totalt idrett	163	7426
FOLKEHELSE		
Lokal mobilisering mot doping		
Ungdomsskole	6	360
Videregående skole	102	8154
Yrkesgrupper og andre	83	2088
Sum	195	10602
Foredrag på oppdrag		
Ungdomsskole	13	1896
Videregående skole	13	1190
Folkehøgskole/høgskole	22	1273
Politi, forsvar, kriminalomsorg	30	858
Helsepersonell	4	250
Treningscenter - foredrag	31	1424
Tverrfaglige seminar	29	1279
Sum	142	8170
Totalt folkehelse	337	18772
Totalt foredrag	500	26198

for eksempel på internasjonale mesterskap. Dels opplever vi også at det er en forventning fra norsk idrett. To debatter som har engasjert i 2016 var X Games og proffboksing. Når det gjelder X Games, ser styret grunn til å skryte av Norges Skiforbund og NIF for den tydelighet som ble uttrykt. Etterspillet av dette ser vi også på som en viktig seier, da politikerne gikk ut for å understreke at idrettsarrangement som får offentlig støtte skal ha på plass et solid antidopingprogram. Styret er også tilfreds med at en fikk gjennomført et antidopingprogram som sikret profesjonell boksing i Norge. Vi opplever at dette er en avtale som kan være et forbilde og et eksempel både i Norge og internasjonalt.

Forebyggende arbeid i idretten

ADNO har over tid jobbet med å ansvarliggjøre idretten til å ta ansvar for det forebyggende antidopingarbeidet i egen organisasjon. Stiftelsen har et bredt tilbud av gode og relevante programmer, men idretten selv må ta disse i bruk. Gjennom Rent Særforbund-konseptet lages det handlingsplaner der det stilles krav til underliggende organisasjonsledd. Styret i Antidoping Norge ser det som helt avgjørende at disse handlingsplanene følges opp i praksis. Vi mener derfor det er et steg i riktig retning at en lager rutiner og prosesser som sikrer at planene følges opp. Det er bakgrunnen for at en ønsker å utvikle en sertifiseringsprosess som innebærer at det er først ved oppfyllelse av minimumskriteriene at et særforbund kan kalle seg et Rent Særforbund. Det er tilsvarende den prosessen som er lagt opp mot treningscenter i Rent Senter-programmet, og som en har gjort seg gode erfaringer med.

ADNO er fornøyd med at det er holdt nesten 200 foredrag, at i underkant av 150 idrettslag har vært gjennom Rent Idrettslag og at over 6000 personer har gjennomført Ren Utøver i 2016, men vi mener potensialet er større.

Internasjonalt arbeid

Det har vært et urolig år i det internasjonale antidopingarbeidet, og det er ingen tvil om at Norge og Antidoping Norge må fortsette å engasjere seg på den internasjonale arenaen. Vi opplever at det er en forventning fra norske utøvere og norsk

idrett. Så vidt styret kan vurdere har Norge nå en unik sjanse og posisjon til å utgjøre en forskjell. Thorhild Widvey har vært del av WADAs styre og høsten 2016 ble Linda Hofstad Helleland valgt til WADAs nye visepresident. I tillegg har både Anders Solheim og Rune Andersen sentrale internasjonale antidopingverv. Styret mener det nå er viktig å forvalte denne muligheten på en god måte. Helt sentralt i dette vil det være å bidra til å etablere gode strukturer og uavhengighet i kontroll- og påtalearbeidet. Videre må domsinstansene være uavhengige.

Styret mener det var en riktig beslutning å gå til det skritt å utestenge Russland fra OL i Rio de Janeiro, og vi ser det som avgjørende at WADA kan styrke sin tilsynsfunksjon. Fra styrets side er vi opptatt av å legge til rette for at organisasjonen skal kunne fortsette å bidra i å utvikle solide antidopingprogram i land som Kenya og Tyrkia. Slike samarbeid forutsetter imidlertid finansiering og at WADA fører tilsyn med prosjektene.

Forsknings- og utviklingsarbeidet

Styret ser helt klart viktigheten av å drive fram relevant og god antidopingforskning. Det har imidlertid vist seg at det er krevende å få til dette. I 2014 ble det etablert et samarbeid med Norges idrettshøgskole og Norges Skiforbund som vi hadde stor tro på. Så langt har det dessverre ikke båret de frukter som vi hadde håpet på. Hovedgrunnen til det, slik styret vurderer det, er at søknadene som har kommet inn ikke har holdt den kvalitet og relevans som kreves.

ADNO har de siste årene drevet det forebyggende programmet Herkules i samarbeid med Universitetet i Bergen, Norges Styrkeløftforbund og Norges idrettshøgskole. Det er gledelig at dette prosjektet i 2016 har ført til at vi fikk publisert en vitenskapelig studie av prosjektet i tidsskriftet Performance Enhancement and Health.

Folkehelsearbeidet

Stiftelsens virksomhet utenfor den organiserte idretten har opplevd en voldsom vekst de siste tre-fire årene, både i form av aktivitet, type målgrupper og i finansiering. For 2016 var tilskuddet til denne delen av virksomheten på over 7 millioner kroner.

Fra 2016 ser vi grunn til å nevne overtakelsen av Dopingtelefonen, som nå er gitt navnet Dopingkontakten, nye samarbeidsavtaler med fylkeskommuner og kommuner som ledd i prosjektet Lokal mobilisering mot doping og utvikling eller bidrag i utvikling av nye programmer og opplegg for nye målgrupper. Styret er særlig stolt av at vi sammen med Legeforeningen har utviklet et e-læringsprogram for fastleger.

Styret ser verdien av å inngå formelle samarbeid med det offentlige eller organisasjoner som ser behov for å øke kompetansen om antidoping. Fra 2016 er det for eksempel verdt å nevne samarbeidsavtalen som ble signert med Rusfeltets samarbeidsorgan Actis og Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter KRUS.

Styret er samtidig veldig tilfreds med at det er etablert en egen referansegruppe for antidopingarbeidet som inkluderer Helse- og idrettsdepartementet, Politidirektoratet, Tolldirektoratet og Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet.

Treningssentrene er en viktig aktør å ha med i arbeidet for å fremme en sunn og ren treningskultur. Her ser styret grunn til å rose den tydelighet som bransjeorganisasjonen Virke viser. Gjennom den nye sertifiseringsordningen som nå er iverksatt som del av Rent Senter-konseptet er vi også sikrere på at intensjonen i programmet oppfylles på en bedre måte. Flere steder i landet er det også etablert gode trepartssamarbeid som involverer treningssentrene, lokalt politi og Antidoping Norge. Styret håper det er en modell som kan ruller ut flere steder i landet etter hvert. Med den nye e-læringen som ble lansert i 2016 er antidopingprogrammet som tilbys norske treningssentre ledende i verden, og styret ser det som svært positivt at dette er et konsept som kan utvikles og tas i bruk i andre land.

Økonomisk beretning

Regnskapet er avgitt i henhold til regnskapsloven og viser et underskudd etter finansposter for 2016 på kr 966 824 som belastes egenkapitalen.

Grunnkapitalen var på oppstartstidspunktet 1. juli 2003 på 1 000 000 kr. Fratrasket årets underskudd er egenkapital til sammen kr 5 289 080.

Stiftelsen hadde gjennom året 25 årsverk, fordelt på 16 menn og 15 kvinner. Antidoping Norge hadde ved årets utgang 62 personer regionalt ansatt, herav 30 menn og 32 kvinner. Av styrets medlemmer er det tre menn og tre kvinner. Styret mener likestillingskravet er ivaretatt.

Stiftelsens virksomhet er i vesentlig grad basert på offentlige tilskudd. Tilskudd for 2017 er kjent. Det er derfor ingen usikkerhet om fortsatt drift, og regnskapet er avgitt under denne forutsetning. Etter styrets oppfatning gir det fremlagte regnskap et rettviseende bilde av selskapets virksomhet, stilling og resultat av driften for 2016.

Lønn til daglig leder og styrets samlede godtgjørelse fremgår av notene til regnskapet. Det samme gjelder godtgjørelse til revisor. Sykefraværet i Antidoping Norge var på 4,3 % (korttidsfravær 2,2 %, langtidsfravær 2,1 %) inkludert fravær på grunn av syke barn. Arbeidsmiljøet er tilfredsstillende. Antidoping Norge forurensrer ikke det ytre miljø.

RESULTATREGNSKAP 2016

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2016	2015
Inntekter	1		
Kontroll, salgsinntekter		3 959 194	3 214 215
Offentlige tilskudd	2	37 849 494	33 139 368
Andre tilskudd	2	1 250 000	900 000
Foredrags-/undervisningsinntekter		255 700	1 370 350
Andre inntekter	3	2 307 717	1 325 308
Sum driftsinntekter		45 622 105	39 949 241
Utgifter			
Lønns- og personalkostnader	4	25 796 617	21 958 141
Andre driftskostnader	5	20 875 081	18 860 406
Sum driftskostnader		46 671 697	40 818 547
Driftsresultat		-1 049 592	-869 306
Finansposter			
Finansinntekter		83 105	185 818
Finanskostnader		337	4 185
Sum finansposter		82 768	181 633
Årsresultat		-966 824	-687 673
Disponering av årets resultat			
Til/fra egenkapital	9	966 824	687 673
Sum disponering		966 824	687 673

BALANSE PER 31.DESEMBER 2016

Eiendeler	Note	2016	2015
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler	11	753 000	191 968
Sum anleggsmidler		753 000	191 968
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	6	736 325	550 033
Andre kortsiktige fordringer	7	661 958	885 976
Sum fordringer		1 398 283	1 436 009
Bankinnskudd, kontanter o.l.	8	12 089 173	11 778 335
Sum omløpsmidler		14 240 456	13 406 312
Sum eiendeler		14 240 456	13 406 312
Egenkapital og gjeld			
Grunnkapital	9	1 000 000	1 000 000
Egenkapital	9	4 289 080	5 255 904
Sum egenkapital		5 289 080	6 255 904
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		2 900 339	2 454 898
Skatt og offentlige avgifter		1 967 941	1 316 656
Annen kortsiktig gjeld	10	4 083 096	3 378 854
Sum kortsiktig gjeld		8 951 376	7 150 408
Sum gjeld		8 951 376	7 150 408
Sum egenkapital og gjeld		14 240 456	13 406 312

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for små foretak.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk, er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost med fradrag for planmessige avskrivninger. Dersom virkelig verdi av anleggsmidler er lavere enn balanseført verdi og verdifallet forventes ikke å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over den økonomiske levetiden.

Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Annen langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er i balansen omregnet til balansedagens kurs.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Bankinnskudd, kontanter o.l.

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjon

Pensjonsforpliktelser finansiert over driften er beregnet og balanseført under avsetning for forpliktelser.

Pensjonsordninger finansiert via sikrede ordninger er ikke balanseført.

Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader.

Inntektsføringsprinsipper

Driftsinntekter og offentlige tilskudd inntektsføres når de er opptjent.

Barteravtaler inntektsføres på grunnlag av de mottatte verdier i den perioden verdien mottas. Motsvarende kostnader blir kostnadsført i samme periode.

Periodiseringsregler

Utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

For prosjekter som har øremerkede midler der aktiviteten ikke er fullført ved periodens utløp, foretas det inntektsavsetninger.

Skatter

Stiftelsen Antidoping Norge driver ikke skattepliktig virksomhet og er derfor ikke skattepliktig.

NOTE 2 OFFENTLIGE TILSKUDD

	2016	2015
KUD, ordinært tilskudd	30 000 000	28 000 000
Helsedirektoratet	7 320 000	1 215 000
Helsedirektoratet (Ressursenter)	-	3 100 000
Tilskudd Fylkeskommuner	529 494	873 606
Ubrukt Helse-Dir til tilbakebetaling		-49 238
Ubrukt Helse-Dir til tilbakebetaling		
Sum	37 849 494	33 139 368
Andre tilskudd består av:		
Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU)		
- Andel 4 nordiske medlemmer	1 000 000	600 000
- Andel Antidoping Norge	250 000	150 000
Andel Antidoping Norge, Lokal mobilisering mot doping	0	150 000
Sum	1 250 000	900 000

NOTE 3 ANDRE INNTEKTER

	2016	2015
Medlemskontingent, treningsentre	1 187 096	
Konsulenttenester	1 506 595	430 832
Andre inntekter *)	-385 974	894 475
Sum	2 307 717	1 325 307

*) Negativ pga bl.a. overføring av prosjektoverskudd til 2017

NOTE 4 LØNNS- OG PERSONALKOSTNADER

Denne posten vedrører lønn, arbeidsgiveravgift og andre personalkostnader samlet for administrasjon, trenere, støtteapparat og andre.

	2016	2015
Lønn	20 117 428	17 416 464
Arbeidsgiveravgift	3 208 142	2 710 693
Pensjonskostnader	1 741 912	1 564 095
Styrehonorar	187 957	188 620
Andre lønnskostnader	541 178	78 268
Sum	25 796 617	21 958 140

*) Store avviket fra 2015 skyldes ikke så høy sykepengerefusjon og refunderte lønnskostnader mellom andre org.

Antall årsverk	25	22,95
----------------	----	-------

Lønn til daglig leder utgjør kr 1 084 658 og annen godtgjørelse kr 22 328 (fri telefon, forsikring og reisegodtgj.) Daglig leder har i sin ansettelsesavtale, under visse forhold, rett til etterlønn i 12 mnd etter utløpt oppsigelsestid.

Revisjonshonorar er kostnadsført med kr 120 000 inkl mva, herav kr 61 250 inkl. mva for lovpålagt revisjon, til andre attestasjonstjenster kr 58 750 inkl mva.

Det er ikke gitt lån til ansatte pr 31.12.16.

Stiftelsen er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Stiftelsens pensjonsordninger tilfredsstillers kravene i denne lov. I 2016 er det kostnadsført kr 2 043 484 i pensjonskostnader inkl. AFP ordningen denne omfatter. Stiftelsen har i gjennomsnitt for 2016 hatt 25 årsverk. I tillegg kommer tilknyttede regionskoordinatorer, kontrollører og foredragsholdere. Godtgjørelse til disse er inkludert.

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2016	2015
Kontorkostnader	3 550 249	3 143 038
IT-kostnader	1 210 553	1 271 205
Analyser og utstyr dopingkontroller	7 956 214	6 816 819
Økonomisk og faglig bistand	1 988 241	2 032 337
Reise- og oppholdskostnader	4 222 401	4 151 354
Andre kostnader (inkludert avsetninger)	1 947 421	1 445 654
Sum	20 875 081	18 860 407

NOTE 6 KUNDEFORDRINGER

Debitormassen er oppført til pålydende med fradrag for usikre fordringer .

NOTE 7 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	2016	2015
Forskuddsbetalte kostnader	556 073	828 585
Andre påløpte inntekter	105 885	57 391
Sum	661 958	885 976

NOTE 8 BANKINNSKUDD

	2016	2015
Driftskonto	894 923	825 000
Særvilkår	9 088 539	7 316 764
Husleiedeposium	806 682	802 270
Skattetrekk	1 238 076	902 089
UD-konto	1 427	738 845
Samarbeid med Kina	272	445 044
NAPMU	59 255	748 322
Sum	12 089 173	11 778 334

NOTE 9 EGENKAPITAL

	Grunnkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr 01.01.16	1 000 000	5 225 904	6 225 904
Årets endring i egenkapital:			
Årets resultat til annen egenkapital	0	-966 824	-966 824
Avsetning/selvpålagte restriksjoner	0	0	0
Egenkapital pr. 31.12.16	1 000 000	4 259 080	5 259 080

NOTE 10 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	2016	2015
Avsatte/påløpte kostnader	770 226	333 574
Avsetninger forskningsmidler	193 948	193 948
Påløpte lønn/feriepenger	2 635 911	2 569 040
Forskuddsfakturerte inntekter	483 012	282 292
Sum	4 083 096	3 378 852

Oslo, 18. april 2017

**VALGERD SVARSTAD
HAUGLAND**

Leder

KNUT-MARIUS STURE

Styremedlem

VEBJØRN RODAL

Nestleder

NILS KRISTIAN MOE

Styremedlem

NINA FRISAK

Styremedlem

KIRSTEN SOLA

Styremedlem

ANDERS SOLHEIM

Daglig leder

1. ADMINISTRASJON OG KOMMUNIKASJON

LØFTE 1

Vi skal være en attraktiv og profesjonell organisasjon.

Strategiplanen 2016-2019

Ny strategiperiode

Fra 1. januar 2016 trådte en ny strategiplan i kraft for Antidoping Norge (ADNO). Den nye strategiplanen ble vedtatt etter en grundig prosess som involverte både internt ansatte og eksterne aktører, deriblant stifterne, utvalgte særforbund, WADA, NIFs utøverkomité og Olympiatoppen.

Strategiplanen for perioden 2016-2019 ble bygget opp etter samme mal som strategiplanen for foregående periode, med utgangspunkt i seks løfter som dekker ulike deler av virksomheten:

Løfte 1: Vi skal være en attraktiv og profesjonell organisasjon.

Løfte 2: Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet.

Løfte 3: Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.

Løfte 4: Vi skal være en pådriver i idrettens forebyggende antidopingarbeid.

Løfte 5: Vi skal koordinere og være ledende i arbeidet for et dopingfritt samfunn.

Løfte 6: Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.

Til hvert av løftene ble det utviklet et sett med ambisjoner. Samlet har vi 40 ambisjoner i den nye strategiplanen. Under ambisjonene ble det så utvikle tiltak for det enkelte år. Det er lagt opp til en ambisiøs plan der vi tar opp i oss de utviklings-trekkene og kravene som vi ser komme.

Antidopingarbeidet i idretten finansieres av spillemidler. I tillegg har organisasjonen med annen offentlig finansiering utvidet virksomheten til andre ungdomsmiljøer. Vi ser også et potensial i å påta oss ytterligere oppdragsbasert aktivitet.

Organisasjon i vekst og utvikling

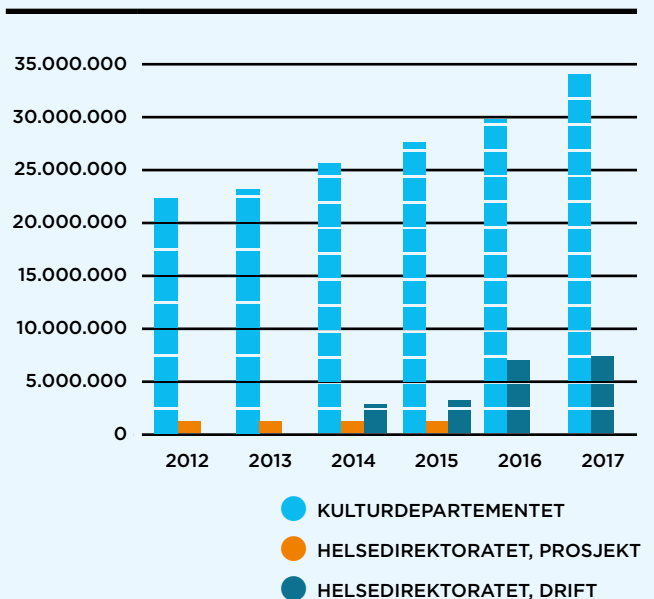
Som ledd i det å tilpasse organisasjonen til dagens utfordringer ble det også foretatt en organisasjonsgjennomgang. Prosessen ble gjennomført med ekstern bistand og fra 1. januar ble en ny organisasjonsplan iverksatt. I den nye organisasjonen er kjerneområdene *kontroll og påtale, forebygging og folkehelse og internasjonalt* organisert i tre avdelinger. I tillegg er det etablert

en administrasjonsenhet og en kommunikasjonsenhet som støtte til kjerneprosessene.

Som del av organisasjonsgjennomgangen ble det videre sett på organiseringen av det operative arbeidet innen kontroll- og i foredragsholderprogrammet. For å styrke og videreutvikle denne delen av virksomheten så vi behov for at mer av denne operative driften med kontroll og foredrag involverer ansatte som har base på hovedkontoret, samt at vi reduserte antall personer som er engasjert som kontrollører og foredragsholdere.

Etter omorganiseringen består ledergruppa av seks personer: Daglig leder, avdelingslederne for de tre fagavdelingene, samt leder av enhetene administrasjon og kommunikasjon.

TABELL 1: UTVIKLING I OFFENTLIGE TILSKUDD

«Nye» Antidoping Norge

Som ledd i det som kan omtales som en «fornyelse» av organisasjonen ble det også definert en ny visjon for perioden og seks verdisetninger som vi ønsker skal prege organisasjonen, internt og eksternt, de neste fire årene:

NY VISJON:

REN TRENING. LIKE MULIGHETER.

VERDISETNINGENE:

Se muligheter

Skap engasjement

Søk kunnskap

Vær etterrettelig

Vis resultater

Del utfordringen

Ansatte

En grundig organisasjonsprosess og ny strategiplan medførte at vi så behov for å gjøre personellmessige tilpasninger. Med økte ressurser og utvidet virkeområde har det vært behov for å hente inn ny kompetanse.

Gjennom 2016 ble særlig områdene administrasjon og etterforskning- og etterretningsarbeidet styrket. Med en administrasjon som vokser har det vært ønskelig å strømlinjeforme den administrative delen av virksomheten slik at fagstabene i størst mulig grad kan jobbe med fag. Innenfor kontroll og påtale har det over de siste årene skjedd en utvikling innenfor etterforskning, og på dette feltet gjorde stiftelsen to nyansettelser høsten 2016.

Arbeidet med å forebygge doping som helse- og samfunnsproblem har vært et betydelig vekstområde de senere årene. Denne delen av virksomheten, som finansieres av Helse- og omsorgs-

Daglig leder

Anders Solheim

Administrasjon

Frode G. Hestnes, *ass. daglig leder/avd. leder*

Uma Murugananthan, *regnskapsfører*

Helene Lium, *rådgiver*

Gaute Gunleiksrud, *kontomedarbeider*

Kommunikasjon

Halvor H. Byfuglien, *kommunikasjonsleder*

Lars Vestad, *informasjonsrådgiver*

Avdeling for kontroll og påtale

Britha Røkenes, *avdelingsleder*

Birgit Dramdal Haukland, *fagrådgiver*

Thomas Blyverket, *rådgiver*

Caroline Lødrup, *juridisk assistent*

Lasse Vestli Bækken, *rådgiver NAPMU*

Lindbjørg Stølan, *seniorrådgiver*

Geir Holden, *fagrådgiver*

Hege Otterstad, *rådgiver*

Per Inge Rustad, *rådgiver*

Kaja Nødtvedt Roed, *veterinær*

Avdeling for forebygging og folkehelse

Fredrik Lauritzen, *avdelingsleder*

Linda Olsen, *fagrådgiver*

Eirin Rise, *rådgiver*

Margaret Tveitan, *rådgiver*

Kim Eilertsen, *rådgiver*

Morten Heierdal, *prosjektmedarbeider*

Internasjonal avdeling

Rune Andersen, *spesialrådgiver/avd.leder*

Anne Cappelen, *fagsjef*

Anne Engelstad, *rådgiver*

Fylkesmedarbeidere

Bo Lindblad, *Oppland og Hedmark*

Ruth Velsvik, *Hordaland*

Stig Kammen, *Sør-Trøndelag*

Therese Torgersen, *Vestfold*

Fast ansatte som avsluttet arbeidsforhold i 2016

Jenny Schulze, *NAPMU manager (august 2016)*

Gry Støtvig, *fagrådgiver (november 2016)*

Per Wiik Johansen, *fagsjef medisin - deltid (desember 2016)*

Øvrige ansatte i deler av 2016

Even Søberg, *prosjektmedarbeider*

Sigbjørn Strand, *inforådgiver (vikar)*

Totalt: 24,85 årsverk.

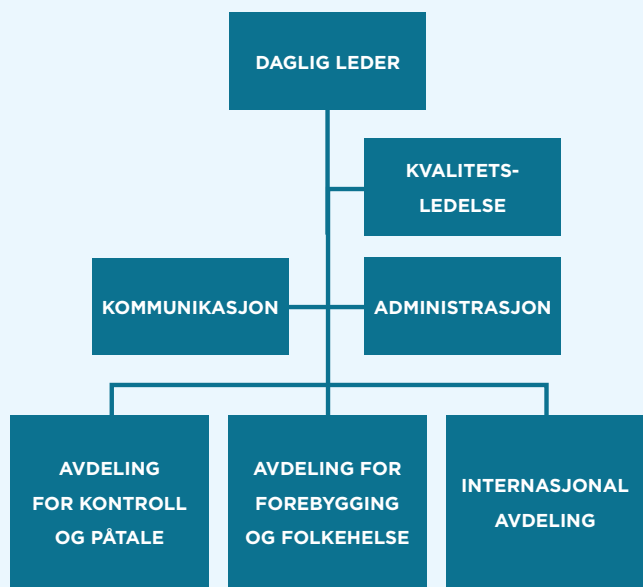
65 personer, regionalt ansatt på timebasis (foredragsholdere og kontrollpersonell).

FAKTA OM ANSATTE: (sentralt ansatt og fylkesmedarbeidere PR. 31/12-2016)

ORGANISASJONSKART, AVDELINGSVIS, I SENTRALADMINISTRASJONEN

departement, har opplevd en ytterligere vekst i 2016. Her har det vært behov for å styrke bemanningen etter økte tilskudd og stadig flere avtaler som skal følges opp. Fra 1. januar 2016 ble det dessuten foretatt en virksomhetsoverdragelse av «Dopingtelefonen» fra Oslo Universitetssykehus. Med denne overdragelsen fulgte det også med en stilling som fikk sin tilhørighet i ny avdeling for forebygging og folkehelse.

Ledergruppa er etter omorganiseringen et viktig organ for å sikre samarbeid og helhetlig tenkning i organisasjonen. For å sikre gode prosesser og effektivt samarbeid er det i 2016 initiert en prosess med fokus på lederutvikling og utvikling av lederteamet.

Vi har i 2015 hatt fire fylkeskommunale prosjekter, med lokalt ansatte prosjektmedarbeidere i deltidsstillinger. I Oppland, Vestfold og Sør-Trøndelag har prosjektene pågått gjennom hele året, mens Hordaland startet opp igjen etter en periode der prosjektet ikke var i drift.

Med økt bemanning er det også naturlig med flere oppsigelser og ansettelser som følge av jobbskifter. Det er benyttet betydelig tid på rekruttering i løpet av året, og dette er en prosess som gjennom året har blitt mer strømlinjeformet. En av de som har avsluttet sitt arbeidsforhold i 2016 er medisinsk sjef som har vært med helt fra oppstarten av stiftelsen. Funksjonen med en medisinsk sjef er besluttet erstattet med én medisinsk fagrådgiver, samt at leder av medisinsk fagkomité utvider sitt arbeidsområde og tar over en del av oppgavene som tidligere ble løst av medisinsk sjef.

I tillegg til ansettelser som er gjort på hovedkontoret er det gjort en del nyrekruttering av feltpersonell, blant annet kontrollører, blodprøvetakere og foredragsholdere.

Personalutvikling

ADNO har som mål å være en verdensledende antidopingorganisasjon. Dette forutsetter utvikling og søken etter ny kunnskap. For å sikre dette prioriterer organisasjonen fagsamlinger for de ansatte. Det ble våren 2016 arrangert en egen ledersamling. I siste halvdel av året ble det avholdt en todagerssamling for alle ansatte på hovedkontoret, i tillegg til det årlige seminaret som samler alle ansatte; sentralt ansatte, kontrollpersonell, fylkesmedarbeidere og foredragsholdere.

For å styrke personaloppfølgingen ble det i 2016 ansatt en egen personalrådgiver. I en vekstfase med mange nyansettelser har organisasjonen også sett behov for å ha et særlig fokus

ANSATTSEMINAR: Anders Solheim snakker under ansattseminaret i oktober.

på det å ha et godt arbeidsmiljø preget av felleskap, trivsel og tilhørighet. I HMS-planen gjeldende for 2015 og 2016 har det vært tiltak som går på å prioritere sosiale og faglige samlinger, få på plass en ny personalhåndbok og ha en tilpasset og god struktur omkring planverk/rapportering, møtepunkter og medarbeideroppfølging.

Kontordrift

ADNO har siden senhøsten 2014 hatt sitt hovedkontor i Sognsveien 75E, i nordsvingen av Ullevaal stadion. Mot slutten av året ble det besluttet å utvide kontorlokalene som følge av vekst i staben. Innflytting i nye lokaler skjedde januar 2017. Kontorlokalene framstår i dag som lyse og moderne, er godt tilpasset driften og har gode møteromsfasiliteter. For å styrke stiftelsens saks- og arkiveringssystem ble Public 360 tatt i bruk som IT-verktøy i 2016.

Kvalitetssystem

Antidoping Norge er opptatt av kvalitet i alle ledd og etterstreber et kvalitetssystem som er oppdatert, relevant og lett tilgjengelig. I dette ligger det å ha prosessbeskrivelser med tilhørende kriterier, metoder og ansvarsfordeling på de mest kritiske virksomhetsområdene, og ikke minst at rutiner og prosesser er godt forankret hos medarbeiderne.

Prosesskart, veiledninger og maler er dokumentert i tråd med ISO 9001:2015 og stiftelsen har opprettholdt sin ISO 9001-sertifisering.

ADNO begynte i 2016 å benytte ADAMS også for sensitiv informasjon, herunder medisinske fritak. Dette skjedde etter flere møter med Datatilsynet og godkjent konsesjon. Da det ble kjent at ADAMS var hacket i tilknytning til OL i Rio de Janeiro, stoppet imidlertid ADNO bruken av dette administrasjonsverktøyet for sensitiv informasjon. Tanken er å gjenoppta denne bruken når WADA har styrket personvernet knyttet til ADAMS på en slik måte at Antidoping Norge anser at norske utøvers personvern er tilstrekkelig ivaretatt. I tillegg til den eksterne revisjonen, er det foretatt interne revisjoner, både av drift på kontoret og stiftelsens operative arbeid ute. Eventuelle avvik og observasjoner er fulgt opp.

” VI MÅ FÅ ENDA FLERE TIL Å ENGASJERE SEG

”

– Hva kommer du til å huske best fra antidopingåret 2016?

– Antidopingåret var spesielt allerede før sommeren, og så kom McLaren-rapportene og oppkjøringen til et OL der utestengelse av Russland var et heftig debattert tema. Videre ble saken med Johnsrud Sundby kjent og så kom saken med Johaug. I det øyeblikket jeg fikk informasjon om den saken første gang, skjønnte jeg selvsagt at høsten kom til å bli alt annet enn rolig.

– Hvordan har du opplevd det enorme medietrykket rundt organisasjonen i året som har gått?

– Det er jobben min å bidra til at det håndteres på en best mulig måte, men et slikt trykk er det ikke mulig å være helt forberedt på. Det skapte likevel en trygghet å være del av en robust organisasjon med stor kompetanse og erfaring.

– Hvilket område av antidopingarbeidet får i dine øyne for lite oppmerksomhet?

– De «glemte» heltene i arbeidet for en ren idrett er kontrollørene som reiser land og strand rundt for å innhente urin- eller blodprøver. De som venter i svette garderober, står opp i otta for å teste en utøver og aldri helt vet når oppdraget starter eller slutter. Men på den annen side; vi vil jo ikke at de skal ha så mye oppmerksomhet fordi de skal opptre mest mulig diskret.

– Hva skal til for at vi kan gjøre en enda bedre jobb med å beskytte de rene utøverne?

– Vi må få enda flere til å engasjere seg, og jeg tror det ville vært flott å få utøverne enda mer engasjert.

– Hva tror du blir den største utfordringen i antidopingarbeidet fremover?

– Fra et kommunikasjonsståsted handler det om å skape enda større forståelse for arbeidet. Å skape forståelse for kompleksiteten i arbeidet, regelverk og rollefordeling. I så måte har 2016 vært et godt år. Veldig mange nordmenn, også journalister, kan mye mer om antidoping i dag enn det de gjorde for et år siden.

Halvor H. Byfuglien

HALVOR H. BYFUGLIEN

Kommunikasjonsleder

KOMMUNIKASJON

2016 ble et spesielt år med enorm interesse omkring antidoping-tematikken både nasjonalt og internasjonalt. Meldonium, X Games, proffboksing, Russland, friidrett, McLaren-rapportene, Sundby- og Johaug-saken bidro til at det ble et år der Antidoping Norge og antidopingarbeidet fikk historisk stor oppmerksomhet.

Antall medietreff og trafikk på nettsidene er noen av indikatorene som viser at det har vært et år utenom normalen. Nesten 5000 medietreff på «Antidoping Norge», mot 1000-2000 medietreff som det normale. En økning i trafikk på antidoping.no med omtrent 100 prosent.

ADNO startet året med å lansere en ny logo og en ny visuell profil. Målet var å få en tydeligere, mer enhetlig og brukervennlig profil for organisasjonen. Den nye profilen, ny logo og ny forkortelse (ADNO) har i stor grad fått sette seg, både internt og eksternt. På bakgrunn av ny profil er det gjort oppgraderinger og revideringer på for eksempel presentasjoner, informasjonsmateriell, markedsmateriell og i kontorlokaler.

I kommunikasjonen er det jobbet med å få fram budskapet om at vi jobber for de rene og for et dopingfritt samfunn, både nasjonalt og internasjonalt. Videre har det vært fokus på tydelig holdning med konkret handling.

TABELL 2: MEDIETREFF PÅ ANTIDOPING NORGE

	ARTIKLER
2013	1613
2014	1391
2015	1010
2016	5014

ADNO
ANTIDOPING NORGE

SPORT

Tidligere Kripos-overbeitt sentralt i arbeidet

UNDERSØKER JOHAUG-SAKEN MED POLITIMETODER

LEVER EN EN STYVET KRIPOS-ARBEIDET I EN TIDEN DA DET ER EN TENDENS AT DET FINNES LØSNINGER FOR Å AVDEKKE...

A...

Klapp med gullkavaler

Hopperne let av astma- og døptingsnakk

Med dyrevelferd i sentrum

Et reddningsnett i Austlandet Norge, arbeid...

ES...

Merker effekt av «Dopingvase»

ANTIDOPINGKURS FOR 13-ÅRINGENE

Fana IL Fotball går foran i antidopingarbeidet

«Sjokk-dansken» ryster en hel verden

VG

SJOKKET

Bestil Post 1000 i sommer og få halv pris!

Deltok i Rio-OL som dopingkontrollør

Anders Solheim jakter juksemake, og tror noen av dem er norske. Han sier OL i Rio kunne blitt de eneste i som...

«Var ikke mulig å få Russland tilbake nå»

et boksenasjon

«Var ikke mulig å få Russland tilbake nå»

ENDELIG FREDAG

DET FINNES NOK DOPING I NORSK TOPPIDRETT OGSÅ

Antidoping Norge: - IOC er for feige

Linda Hofstad Helleland fra Drammen skal jobbe mot do...

Valgt inn i WADA

WADA har valgt inn Linda Hofstad Helleland fra Drammen til vervet som leder for WADA...

be told Russia making little on anti-doping reforms

Andersena will brief federation on Thursday on Russia for Russia to meet criteria for 2017 world championships

– Det groveste overtrampet mot antidopingarbeidet som noensinne har blitt ardekket

RUSSENER AVBROT ANTIDOPING-SAMARBEID RETT FOR OL

SIDEN JEG FLYTTET BLEN, HAR JEG HATT DET MITE VONDT

IOG UTETESTENGER IKKE RUSLAND

– Fraskriver seg ansvaret

«Vraker russiske vopertiltak»

Specialrådgiver for Antidoping Norge på plass i Rio

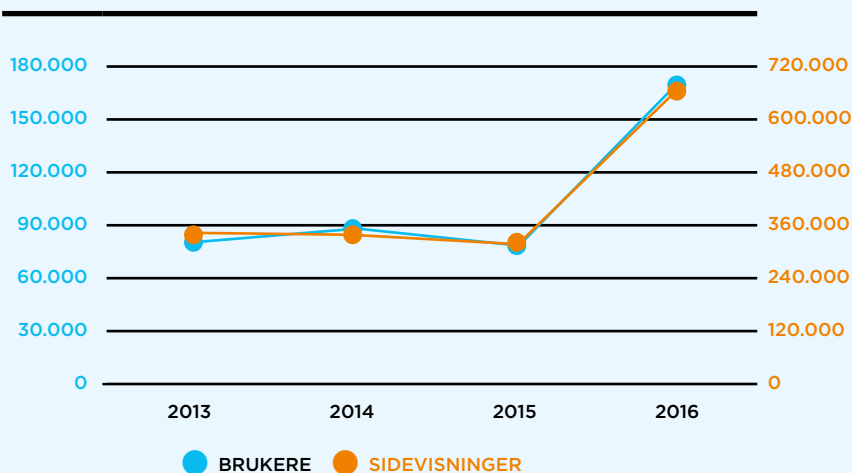
Fortsatt kritisk

Analyseinstituttet Aalund gjennomførte i 2016 en undersøkelse blant norske sportsjournalister. I undersøkelsen ble journalistene bedt om å vurdere norske idrettsorganisasjoner, herunder Antidoping Norge. Organisasjonen kom ut med en jevnt høy score, og var inne på undersøkelsens topp 5-liste på alle de tre hovedtemaene i undersøkelsen: TILFREDSHET, IMAGE OG TOPPLEDELSEN. På «tilfredshet» kom ADNO ut på en andreplass, og innenfor «godt omdømme» og «troverdighet» ble organisasjonen plassert helt i toppen. Også spørsmål om hjemmesiden, viljen til å fortelle om kritiske saker og infoavdelingens forståelse for mediens arbeidstider var områder som ga toppscore.

Nettsiden antidoping.no har også vært gjennom en betydelig revidering som følge av arbeidet med ny visuell profil. Det gjøres løpende vurderinger for å utvikle nettsiden slik at den er mest mulig brukervennlig. I 2016 har det også blitt gjort en jobb for å søkemotoroptimalisere siden ytterligere, for å sikre at nettsiden vår kommer godt ut ved søk på google og andre søkemotorer. Vi ser også at nettsiden i økende grad leses på mobile plattformer, og dette må hensyntas i vår videreutvikling av siden.

ADNO ser at de sosiale mediene er viktig for å nå ut med informasjon. Ved utgangen av 2016 hadde stiftelsen ca. 7000 følgere på Facebook-siden og ca. 700 følgere på Twitter. YouTube-siden hadde 17.500 videovisninger i løpet av året, mens en video publisert direkte på Facebook-siden med to tidligere dopingbrukere hadde over 100.000 visninger alene.

TABELL 3: STATISTIKK FOR ANTIDOPING.NO 2013-2016

NETTSIDER

antidoping.no

youtube.com/user/AntidopingNOR

twitter.com/antidopingnorge

facebook.com/antidopingnorge

MØTER PRESSEN: Niels R. Kiær møter pressen etter at den muntlige høringen i Johaug-saken er ferdig i januar 2017. Foto: Jon Olav Nesvold/NTB scanpix

2. DOPINGKONTROLLEN

LØFTE 2

Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet.

Strategiplanen 2016-2019

Stiftelsen har de siste årene hatt et sterkt fokus på å etablere en helhetlig kontrollvirksomhet basert på informasjonsinnhenting, etterforskning, profilerarbeid og testing. Et effektivt kontrollarbeid er helt avhengig av at disse virkemidlene koordineres og ses i sammenheng. Et tydelig grep i så måte er at organisasjonen samlet alle som jobbet med kontroll og påtale i en avdeling.

NASJONALT TESTPROGRAM

Det å innhente dopingprøver har en forebyggende, avskrekkende og avslørende effekt. Hvilket av disse forholdene som vektlegges i planlegging av en prøve, avhenger av nivået det testes på, og hva vi ønsker å oppnå med testen.

Historien har vist at det å innhente tradisjonelle dopingprøver har begrensninger med tanke på å avsløre dopingbruk. Det handler blant annet om kort sporbarhet av enkelte stoffer, begrensede analysemetoder og en sofistikert dopingbruk det kreves sofistikerte metoder for å avsløre. Det er uansett vesentlig at prøver som tas er målrettet, at en tar prøven av rett utøver til rett tid og at det analyseres etter de rette stoffene. Antallet dopingprøver er med andre ord ikke i seg selv noen garanti for det å ha et godt testprogram.

Da det nye internasjonale regelverket trådte i kraft 1. januar 2015, etablerte samtidig WADA det som kalles International Standard for Testing and Investigations (ISTI) og det tekniske dokumentet Technical Document of Sport Specific Analysis (TDSSA).

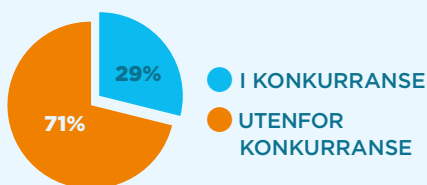
Med dette stiller WADA klare og etterprøvbare krav til kvalitet og kvantitet. TDSSA gir føringer på minimumskrav for analyser i ulike idretter og grener sett ut fra en risikovurdering.

I Norge har ADNO definert norske utøvere i tre kategorier:

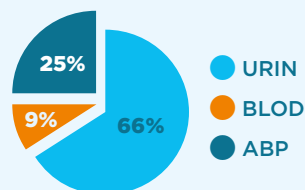
1. Meldepliktutøvere. Ca. 140 av de beste norske utøverne i kraft- og utholdenhetskrevede idretter. Disse utøverne må oppgi hvor de befinner seg én garantitime hver dag, der de gjør seg tilgjengelig for en dopingtest.
2. Nasjonale topputøvere. De beste utøverne innen ulike norske særforbund. Her er definisjonen ulik fra forbund til forbund og utarbeides på bakgrunn av innspill fra særforbundene. I 2015 ble denne definisjonen strammet inn for å kunne oppfylle de nye test- og analysekravene til WADA og det er i dag cirka 2000 norske idrettsutøvere som faller inn under denne kategorien. Utøvere som er meldepliktutøvere og nasjonale topputøvere har et strengere regelverk å forholde seg til når det gjelder medisinsk fritak.
3. Breddeutøvere. Dette er medlemmer i norsk idrett for øvrig.

I 2016 innhentet ADNO totalt 3165 prøver som del av det nasjonale testprogrammet i norsk idrett. Testingen er gjennomført i henhold til nevnte dokumenter over; ISTI og TDSSA. I en historisk sammenheng er antallet prøver tatt i 2016 høyt, det høyeste stiftelsen noen gang har tatt, men det er ikke gitt at antall prøver vil ligge så høyt de neste årene. Tvert imot ser en at det kan være hensiktsmessig å dreie ressursene mot mer etterretning og etterforskning, på bekostning av rent testarbeid.

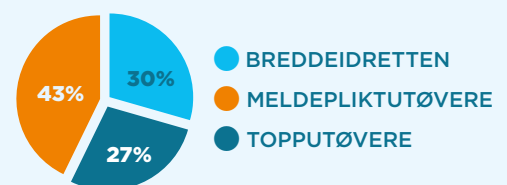
FORDELING AV PRØVER

FORDELINGEN AV PRØVER I ULIKE MATRIKS

FORDELING PÅ NIVÅ

KONTROLL: Antidoping Norge gjennomførte testene under Ungdoms-OL på Lillehammer i 2016.

Foto: Torbjørn Olsen/GD

TABELL 1: FORDELINGEN AV PRØVER MELLOM IDRETTER PÅ NASJONALT KONTROLLPROGRAM 2016.

IDRETT	ANTALL	IDRETT	ANTALL
Amerikanske idretter	56	Padling	38
Bandy	50	Roing	69
Basketball	79	Ski	551
Boksing	52	Skiskyting	160
Bryting	77	Skøyter	117
Fotball	370	Styrkeløft	120
Friidrett	311	Svømming	86
Håndball	131	Sykling	318
Ishockey	144	Triathlon	57
Kampsport	26	Vektløfting	103
Kickboksing	35	Volleyball	48
Orientering	56	Andre idretter	111
		Totalt	3165

Testingen av meldepliktutøvere og topputøvere har vært i tråd med «Technical Document for Sport Specific Analysis» (TDSSA). Selv om testingen har fulgt TDSSA, så har det ikke ført til et økt antall positive prøver for de stoffene som inngår i dokumentet. Antidoping Norge har derfor søkt om, og har for 2017 fått 50 prosent reduksjon fra analysekravene for de idrettene og disiplinene der vi har et velfungerende blodprofilprogram. I stedet for å bruke ressurser på ekstra analyser vil det vurderes å kunne teste flere utøvere, eller å bruke disse ressursene til andre deler av kontrollvirksomheten.

Av de 3165 prøvene som ble innhentet i norsk idrett i 2016 var 2103 urinprøver, 285 blodprøver og 777 prøver tatt til utøveres biologiske pass.

Biologiske profiler

Biologiske profiler har til hensikt å avdekke doping indirekte ved å se på variasjonen i utvalgte markører. Profilene følges også for å kunne ha et mest mulig målrettet testprogram.

ADNO var tidlig ute med å etablere profiler på de beste utøverne i idretter der det er mye å hente på dopingbruk. I dag finnes det to profilmoduler; blod- og steroidmodul. Disse undersøkes i henholdsvis blod- og urinprøver. Blodprofilene har vært en del av testprogrammet til Antidoping Norge i mange år. WADAs retningslinjer her kom på plass i 2009. Steroidprofiler ble inkludert i 2014, og inneholder alle urinprøvene som blir innhentet. I tillegg til disse to profilmodulene har ADNO etablert en veksthormonavhengig profil på mange utøvere. Biologiske profiler kan i seg selv være grunnlag for at det opprettes en dopingsak, og i tillegg er profilprogrammene viktige for å teste smartere og velge riktige ekstraanalyser.

Arbeidet og kunnskapen omkring biologiske profiler er i stadig utvikling. Forskning på området har høy prioritet og i det internasjonale antidopingarbeidet er denne delen av kontrollvirksomheten i en tidlig fase.

Blodprofilarbeidet har i all hovedsak vært rettet mot meldepliktutøverne. De siste årene har imidlertid også utøvere under definisjonen nasjonale topputøvere fått opprettet biologiske blodpass. De siste årene har det for eksempel vært innhentet blodprofilprøver på fotballspillere. Det vil være aktuelt å se mot andre lagidretter også. I tillegg til å avdekke eventuell doping kan dette også si noe om det er systematiske forskjeller i blodprofiler mellom tilsvarende idretter.

Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU)

Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU), som ble etablert høsten 2013, står fortsatt sterkt i arbeidet med biologiske profiler.

Enheten, som ble opprettet i et samarbeid mellom de nordiske landene og Norges laboratorium for dopinganalyse, bistår i dag også flere antidopingorganisasjoner utenfor de nordiske landene. Dette har ført med seg noen endringer i bemanningen av NAPMU.

Sammenlignet med 2015 har NAPMU i 2016 mottatt og vurdert så å si det samme antallet blod- og steroidprofiler i gjennomsnitt per uke; henholdsvis 36 og 200 blod- og steroidprofiler i 2016 sammenlignet med 35 og 200 blod- og steroidprofiler i 2015. Disse tallene inkluderer ikke profiler evaluert for eksterne antidopingorganisasjoner utenfor de nordiske landene, som i dag innebærer de nasjonale antidopingorganisasjonene Island, Nederland, Tyrkia og Estland, samt de internasjonale særforbundene IOF, BWF og IBU. NAPMUs omfattende arbeid bidrar til at enheten i

dag innehar bred erfaring, et godt nettverk og en solid posisjon internasjonalt.

Analyser

Alle dopinganalyser som blir gjennomført av prøver i Antidoping Norges testprogram skal skje ved WADA-akkrediterte laboratorier. Ved dopingkontroller i Norge er det Norges laboratorium for dopinganalyse ved Aker sykehus i Oslo som benyttes. Laboratoriet er også en viktig samarbeidspartner i tolking av analysesvar, videre oppfølging og målrettet testing. Det avholdes derfor jevnlig møter mellom Antidoping Norge og laboratoriet. Norges laboratorium for dopinganalyse er også del av NAPMU-samarbeidet.

Etterretning og etterforskning

Både ADNO og antidopingarbeidet internasjonalt har de siste årene dreid ressursene mot økt bruk av etterretning og etterforskning. Historien har vist at det må tas i bruk nye metoder for å avdekke og avsløre dopingbruk

Det har i 2016 vært store dopingsaker i norsk idrett som har vært både tid- og ressurskrevende. Som del av en etterforskning innhentes relevante opplysninger slik at Påtalenemnden er i stand til å avgjøre om det foreligger brudd på dopingbestemmelsene.

Hovedoppgavene til en etterforsker er å iverksette etterforskningskritt, vurdere verdien av informasjon som foreligger og eventuelt innhente ytterligere informasjon. I stadig større grad brukes samtaler for å danne seg et best mulig bilde av en sak. Det avholdes samtaler med for eksempel utøvere, vitner og støttepersonell i alle typer dopingsaker for å få inn mer og bedre

informasjon enn tidligere. Der hvor det er aktuelt innhentes opplysninger som reisedokumentasjon, bankutskrifter, medikamenter, video m.m. I tillegg innhentes det informasjon fra fagpersoner i ulike miljøer.

Det jobbes kontinuerlig med å utvikle dette arbeidet, gjennom å skaffe best mulig verktøy og sikre gode etterforskningsmetoder og -prosesser.

Etterretning er en ny gren i antidopingarbeidet, men mye har skjedd på kort tid.

I etterretningsarbeidet er informasjonsinnhenting i ulike kanaler svært viktig. Det er derfor nødvendig med tett kontakt med offentlige instanser og andre antidopingbyråer. Det er viktig med tanke på å opparbeide seg generell kunnskap, men også på grunn av annen informasjon de besitter. Etterretningsopplysninger som er innhentet har i 2016 resultert i etterforskning av flere dopingsaker.

Ny varslingskanal

Varsling har vist seg å være et viktig virkemiddel i å avdekke doping. Det er derfor avgjørende at antidopingorganisasjoner og idrettsorganisasjoner legger til rette for varsling på en god måte.

I mars 2016 ble en ny anonym varslingskanal lansert i samarbeid med PriceWaterhouseCoopers (PWC). Dette er en kryptert tjeneste som ivaretar anonymiteten og sikkerheten til den som ønsker å varsle. Det har allerede blitt gjort arbeid for å tilpasse tjenesten til vårt bruk, og utnytte verktøyet best mulig. Tilsvarende system er tatt i bruk av andre antidopingorganisasjoner.

Varslingskanalen har allerede ført til konkrete dopingsaker og initiering av testing. På under et år har det kommet inn omtrent 150 tips, der brorparten har kommet inn gjennom varslingskanalen. Det har kommet inn tips som knyttes til nesten 20 ulike idretter. Tipsene som kommer inn blir vurdert av etterforskere med politibakgrunn og relevant kompetanse.

Dialog med politiet/fellesaksjoner

ADNO ser verdien i å ha god dialog med offentlige instanser, og avtalen vi har med henholdsvis Toll- og avgiftsdirektoratet og Politidirektoratet er viktige grunnsteiner i denne dialogen.

I 2016 gjennomførte vi fellesaksjoner med politiet i Rogaland og Trøndelag. Her bisto ADNO med rådgiving og aktuelle utøvere ble testet. På bakgrunn av brev fra Riksadvokaten som gir oss innsyn i straffesaksdokumenter, har det blitt utlevert flere pådømte straffesaker som i neste omgang har resultert i dopingsaker innenfor idretten.

DOPINGVARSEL

En anonym varslingskanal ble lansert i 2016.

DOPINGSAKER

Det er Antidoping Norges frittstående påtalenemnd som vurderer om en sak skal påtales for NIFs domsutvalg eller om den skal henlegges. Påtalenemnden avgjør også spørsmål om anke.

Påtalenemnden består av medlemmer med juridisk, medisinsk og farmakologisk kompetanse. Annen kompetanse innhentes ved behov. Påtalenemnden utpekes av Antidoping Norges styre, men tar beslutninger uavhengig av styret og Antidoping Norges administrasjon.

Det har vært en økning i antall dopingsaker fra 2015 til 2016. Dette har også medført en økning i antall møter. Det har vært avholdt 12 møter i Påtalenemnden i 2016. Bakgrunnen for økningen skyldes ikke kun økning i antall saker, men også kompleksiteten i enkelte saker. Alle sakene har vært behandlet muntlig.

Det foreligger 18 påtaleavgjorte saker i 2016. Fem saker knytter seg til anabole steroider, seks saker knyttet seg til stimulerende midler, to saker omhandlet cannabis, to saker gjelder hormon- og metabolske modulatorer og én sak gjelder peptidhormoner, vekst- faktorer og relaterte substanser. To av påtalebegjæringene handler om saker der utøver har nektet/unndratt seg dopingkontroll. Seks saker gjelder utøvere som deltar i lagidretter.

Med unntak av to av sakene, omfatter det ikke utøvere som er definert som *nasjonal topputøver*. Det har vært to muntlige høringer i NIFs domsorganer i 2016. Begge fant sted i samme sak og var henholdsvis i doms- og appellutvalget.

Åtte saker har vært tilståelsesavgjørelser hvor utøver har samtykket til forenklet behandling i påtalenemnden. Sakene avgjøres normalt raskere uten at NIFs domsutvalg er involvert. Avgjørelsen anses imidlertid som en dom når aktuelle frister er utløpt (frist for å trekke vedtakelsen eller ankefrist).

Enkelte av sakene har stilt større krav til etterforskningskompetanse og ressurser. Dette er et område som vi så behov for å styrke i 2016 og vi opplever at dette var en riktig prioritering. *Se full oversikt over dopingsaker 2016 på neste side.*

PÅTALENEMNDENS MEDLEMMER

ANSTEIN GJENGEDAL, leder
Jurist. Tidligere politimester
i Oslo.

KÅRE BIRKELAND
Professor i endokrinologi.
Leder av endokrinologisk
avdeling ved Oslo universitets-
sykehus.

RIGMOR SOLBERG
Professor i farmakologi,
farmasøytisk institutt,
Universitetet i Oslo.

SEKRETARIAT
Niels Kiær, advokat

TABELL 2: ANTALL PÅGÅENDE ELLER AVSLUTTEDE SAKER ETTER PÅTALEBEGJÆRING (PR. 31/12-2016)

Kjønn	idrett	Påtalebegjæring		Dopinggruppe	Domsutvalg/ Påtalenemnd	Dom	Anke	Appell- utvalg dom
Mann	Langrenn	2015	4.kvartal	S1 Anabole stoffer	2016	4 år	Ja	2016 (4 år)
Mann	Boksing	2015	4.kvartal	S1 Anabole stoffer	2016	4 år		
Mann	Ishockey	2015	4.kvartal	S1 Anabole stoffer	2016	8 år		
Mann	Sykkel	2016	1.kvartal	S6 Stimulerende midler	2016	15 mnd (PN)		
Mann	Ishockey	2016	1.kvartal	S6 Stimulerende midler	2016	2 år		
Mann	Am. idretter	2016	1.kvartal	S1 Anabole stoffer	2016	4 år		
Kvinne	Vektløfting	2016	1.kvartal	S4 Hormon og metabolske modulatorer				
Mann	Styrkeløft	2016	2.kvartal	Nektelse	2016	4 år		
Mann	Styrkeløft	2016	2.kvartal	S1 og S4 Anabole stoffer og Hormon og metabolske modulatorer	2016	4 år		
Mann	Am. idretter	2016	2.kvartal	S8 Cannabis	2016	1 år (PN)		Ikke retts- kraftig
Mann	Håndbak	2016	2.kvartal	S6 Stimulerende midler	2016	2 år (PN)		
Mann	Bordtennis	2016	2.kvartal	S6 Stimulerende midler	2016	2 år (PN)		
Mann	Cricket	2016	2.kvartal	S1 Anabole stoffer	2016	4 år		
Mann	Am. idretter	2016	3.kvartal	S1 Anabole stoffer				
Mann	Bryting	2016	3.kvartal	S4 Hormon og metabolske modulatorer	2016	2 år (PN)		Ikke retts- kraftig
Mann	Fotball	2016	3.kvartal	S2 Peptidhormoner, vekst- faktorer, relaterte substanser og mimetika				
Mann	Fotball	2016	3.kvartal	Nektelse	2016	4 år (PN)		
Mann	Fallskjerm	2016	3.kvartal	S8 Cannabis				
Mann	Sykkel	2016	3.kvartal	S3 og S9 Beta-2 agonister og Glukokortikoider	2016	2 år (PN)		Ikke retts- kraftig
Mann	Fotball	2016	3.kvartal	S6 Stimulerende midler	2016	2 år (PN)		
Kvinne	Langrenn	2016	3.kvartal	S1 Anabole stoffer				

TABELL 3: NØKKELTALL FOR 2016**TOTALT**

Anmeldelser til politiet for bruk av anabole steroider	10
Påtalebegjæringer	18
Henleggelse	2
Nektelser	3
Forenklet behandling	8
Domfelt	16
Påtaleavgjorte saker (både henleggelse og påtalebegjæringer)	20

Meldeplikt

Cirka 140 norske utøvere har meldeplikt. Utøverne må rapportere sted og en garantitime hver dag der de kan nås for en uanmeldt kontroll. Det er kun de beste utøverne, som testes hyppig og som er fra idretter med høy risiko for doping som er underlagt meldeplikt. Dersom en utøver ikke har rapportert utøverinformasjon i henhold til frister fastsatt i Forskrift om meldeplikt og annen utøverinformasjon, vil de kunne ilegges en advarsel. Tre advarsler i løpet av 12 måneder kan føre til at det opprettes en dopingsak.

Meldepliktkomiteen er de som avgjør om det er grunnlag for å ilegge advarsel i henhold til regelverket. Komiteen består av to medlemmer med juridisk kompetanse i tillegg til tre utøvere. Medlemmene er oppnevnt av styret i ADNO, men utøverkomiteen forespørres alltid ved oppnevning av nye utøvere til komiteen. Meldepliktkomiteen har avholdt fem møter i 2016. Det ble behandlet 25 saker hvorav det i 22 saker ble ilagt advarsel. Sju saker knyttet seg til manglende kvartalsrapportering. De resterende knyttet seg til at utøver ikke har vært tilgjengelig i garantitid eller ikke har gitt tilstrekkelig korrekt eller oppdatert utøverinformasjon. Utøvere som er ilagt en advarsel kan klage forholdet inn til en egen klagenemnd for meldepliktsaker. Det ble behandlet to saker i klagenemnda i år, i begge sakene ble utfallet advarsel.

Regelverksarbeid

ADNO er opptatt av å ha nødvendig kompetanse til å bistå interne og eksterne aktører i juridiske spørsmål. For å kunne være ledende nasjonalt og internasjonalt søkes det å innhente faglig påfyll både fra nasjonale og internasjonale miljøer.

Regler om medisinsk fritak fra dopinglisten og Unntaksregler for bruk av betablokkere har i 2016 blitt revidert. Det er også spilt inn endringsforslag til NIF på Forskrift om meldeplikt og annen utøverinformasjon og utarbeidet en instruks for anmeldelser til politiet.

MELDEPLIKTKOMITÉ

ANDREAS EKKER, leder
ANDREAS NYHAUG
KAROLINE DYHRE BREIVANG
CARL GODAGER KAAS
ODD-BJØRN HJELMESET

KLAGENEMND

SIRI LANGSETH
ANNA THORSTENSON
ARE STRANDLI fra mai 2016

KONTROLLER PÅ OPPDRAG

Innenfor internasjonal idrett påtar vi oss kontrolloppdrag. Dette kan være enkeltstående testoppdrag eller mer helhetlige kontroll- og forebyggingsprogram. Innenfor testvirksomheten har vi god dialog med en rekke nasjonale antidopingbyråer og internasjonale særforbund.

Vi ser positivt på å påta oss kontrolloppdrag for internasjonal idrett. På den ene siden tror vi det er bra for organisasjonens renommé, samtidig som det er god erfaring og læring for organisasjonen og kontrollpersonellet vår. Tilbakemeldingen på jobben vi gjør, tilsier også at vi leverer en kvalitet som arrangører og oppdragsgivere setter pris på.

2016 har vært et svært hektisk og innholdsrikt år når det gjelder testing på oppdrag for andre organisasjoner. For dopingkontroller innen idretten tok vi prøver på vegne av andre på tre store mesterskap. Vi tok prøver under ungdoms-OL på Lillehammer, VM i skiskyting i Holmenkollen og EM i vektløfting i Førde. Vi har fått gode tilbakemeldinger på jobben vi gjorde under disse mesterskapene.

Nasjonale antidopingbyråer

Dopingkontroller på vegne av nasjonale antidopingbyråer i 2016:

- Antidoping Danmark (ADD)
- National Olympic and Sports Association of Iceland (ISI)
- Nationale Anti-Doping Agentur Austria (NADA)
- Svensk Antidoping (RF)

- Russian Anti-Doping Agency (RUSADA)
- Canadian Center for Ethics in Sports (CCES)
- Slovenska Antidoping Organizacija (SLOADO)
- United Kingdom Anti-Doping (UKAD)
- United States Anti-Doping Agency (USADA)

Internasjonale organisasjoner

Vi har i 2016 gjennomført dopingkontroller på vegne av følgende internasjonale organisasjoner:

- Badminton World Federation (BWF)
- Confédération Mondiale des Activités Subaquatiques (CMAS)
- Confédération Européenne de Volleyball (CEV)
- Fédération Internationale de Ski (FIS)
- International Association of Athletics Federations (IAAF)
- International Biathlon Federation (IBU)
- International Golf Federation (IGF)
- International Olympic Committee (IOC)
- International Orienteering Federation (IOF)
- International Skating Union (ISU)
- International Triathlon Union (ITU)
- International Weightlifting Federation (IWF)
- International Waterski & Wakeboard Federation (IWWF)
- International Cycling Union (UCI)
- World Anti-Doping Agency (WADA)
- World Curling Federation (WCF)

TABELL 4: FORDELINGEN AV PRØVER TATT PÅ OPPDRAG I 2016

	TOTALT	URIN	ABP	BLOD	PUSTE-PRØVER
Nasjonale antidopingbyrå	66	30	8	28	
Internasjonale organisasjoner	710	478	65	167	
Norske organisasjoner	1415	170	53	6	1186
Treningssentre	70	69		1	
Totalt	2261	747	126	202	1186

Testing av hest

Antidoping Norge har en avtale med Norges Rytterforbund om testing av hest. I 2016 ble det tatt 45 prøver av hester. Antidoping Norge har i 2016 ansatt en ny veterinær og tre nye dopingkontrollører på hest. Avtalen følges fortsatt opp av en veterinær i en deltidsstilling.

Norske organisasjoner

Antidoping Norge påtar seg også oppdrag for norske organisasjoner. Flere av organisasjonene som ønsker et antidopingprogram er aktører som driver konkurranseaktivitet, men som ikke er del av Norges idrettsforbund.

I prøvetakingen er det i all hovedsak snakk om urin- og blodprøver, men innen bilsport tas det også pustepøver. Det ble i 2016 tatt 1186 pustepøver (sikkerhetsjekk) på vegne av Norges Bilsportforbund.

I 2016 har Antidoping Norge gjennomført dopingkontroller for følgende norske organisasjoner:

- Det Norske Travselskap (DNT)
- Norges Bilsportforbund (NBF)
- Norsk Jockeyklub
- Det frivillige Skyttervesen (DFS)
- First Lady Promotions/proffboksing

ADNO tilbyr norske treningssenter et eget antidopingprogram. For å være del av programmet som kalles Rent Senter, må senteret selv betale en årlig avgift. En mindre andel av driftstilskuddet fra Helsedirektoratet er brukt til å videreutvikle programmet. Eventuelle dopingtester på treningssentre må initieres, følges opp og finansieres av sentrene selv, og ligger utenfor det som dekkes av den årlige avgiften for å være et Rent Senter. Les mer om treningssenterprogrammet under kapittel om doping som samfunnsproblem (side 52).

” RETT UTØVER MÅ TESTES TIL RETT TID ”

– Hva kommer du til å huske best fra antidopingåret 2016?

– Vi hadde relativt mange dopingsaker dette året, og noen av disse krevde ekstra mye av oss. Therese Johaug-saken skilte seg naturlig nok ut. Jeg er fornøyd med måten vi behandlet og opplyste saken på før vi overleverte den til påtalenemnden.

– Det ble innhentet 3165 prøver i norsk idrett i 2016. Hvor viktig er antallet tester i arbeidet med å beskytte de rene utøverne?

– De har en forebyggende, avskrekkende og en avslørende effekt, men antallet sier lite om kvaliteten som ligger bak. For å avdekke doping er det viktig at vi tester rett utøver til rett tid, og at vi analyserer for de riktige stoffene. Dette er et stort arbeid som krever god oversikt over idretter, idrettens egenart, utøvere m.m. Informasjon fra blod- og steroidprofiler, etterretning/etterforskning, meldepliktsystemet og medisinske fritak er også sentralt i testplanleggingen.

– Varslere har vært sentrale i opprullingene av flere store dopingsaker. Hvordan kan vi få folk til å snakke?

– Vi må gjøre det enkelt for den som ønsker å snakke, og være tydelig på at vi ivaretar både konfidensialitet og personvern. Som varslere skal man føle seg trygg, og man kan selv velge om man ønsker å være anonym eller ikke.

– Hva blir den største utfordringen innenfor ditt fagområde i tiden som kommer?

– Å bruke ressursene våre strategisk og riktig, slik at vi i størst mulig grad er i stand til å avdekke doping.

Britha R. Røkenes

BRITHA R. RØKENES

*Avdelingsleder,
Kontroll og påtale*

FOLKEHELSEARBEID

---

337 foredrag med totalt nesten 19 000 tilhørere

---

196 av foredragene er som del av Lokal mobilisering mot doping

---

Signert samarbeidsavtaler med fire kommuner

Overtakelse av Dopingtelefonen (nå Doping-kontakten), mottatt 448 henvendelser

---

Utviklet e-læring for fastleger sammen med Legeforeningen

DOPINGPRØVER

3165 dopingprøver i norsk idrett
(2103 urin, 285 blod, 777 ABP)

71% av prøvene tatt utenfor konkurranse

2261 dopingprøver på oppdrag
(1186 pustepøver)

KOMMUNIKASJON

5016 medietreff på «Antidoping Norge»

---

647 646 sidevisninger på antidoping.no

17.500 videovisninger på YouTube-kanalen

Ca. 7000 følgere på Facebook

FAKTA

INTERNASJONALT

—
Spesialrådgiver ledet IAAF-komiteen som har vurdert reinsettelse av russisk friidrett

—
Bistått Widvey som styremedlem i WADA og Helleland til å bli WADAs visepresident

—
Samarbeidsprosjekt med Tyrkia og Kenya

—
Verv i bl.a. Europarådet, UEFA, CADF og WADA

TRENINGSSENTER

—
Lansert nytt Rent Senter-program

—
56 nye treningssentre med avtale, totalt 470 sentre

—
Totalt 343 senter sertifisert

—
69 dopingprøver, 12 positive

—
31 foredrag, 25 informasjonsstands

FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE

—
Fire nye Rent Særforbund-avtaler

—
163 foredrag for 7400 personer

—
6400 personer har gjennomført Ren Utøver

—
137 nye Rent Idrettslag

—
15 informasjonsstands med over 1700 besøk

2016

3. FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE

**Every athlete
has a right
to clean sport**

LØFTE 4

Vi skal være en pådriver i idrettens forebyggende antidopingarbeid.

Strategiplanen 2016-2019

Den enorme oppmerksomheten som har vært omkring antidoping i 2016 har også bidratt til en økende interesse og bevissthet omkring det forebyggende antidopingarbeidet i idretten.

Rent Særforbund – handlingsplan mot doping

Rent Særforbund er ment å være et verktøy for å sette antidoping og verdiarbeid systematisk på agendaen. Konseptet skal sikre et minimum av antidopingkunnskap i organisasjonen, og vise tydelige holdninger til doping gjennom konkrete handlinger som nedfelles i planen.

Mange forbund ser verdien av å ha en egen plan for det forebyggende antidopingarbeidet. Bare i 2016 gjennomførte vi 38 møter med særforbund der særforbundenes antidopingarbeid var tema. ADNO bistår forbundene i utarbeidelse av egne handlingsplaner, gjennomføring av forebyggende tiltak og utvikling av forebyggende konsepter.

Rent Særforbund-konseptet har utviklet seg ved at det stilles tydelige krav til både prosessen og kriteriene for å kunne kalle seg Rent Særforbund. Det er utviklet egen brosjyre til særforbundene som beskriver prosessen mot å bli et Rent Særforbund, samt forventninger og krav. Denne er sendt ut til generalsekretær i alle forbund. Brosjyren har trigget flere forbund til å ville sette i gang Rent Særforbund-prosessen.

ADNO ser behov for å sikre et system som bidrar til at det som nedfelles i særforbundenes handlingsplaner faktisk følges opp. I 2016 ble det derfor jobbet med en sertifiseringsordning for Rent Særforbund, der tanken er at forbundene skal evalueres opp mot gjennomføring av egne handlingsplaner. Tanken er at kun forbund som følger opp handlingsplanene sine med konkrete tiltak og faktisk holdningsskapende arbeid, blir sertifisert og kan kalle seg Rent Særforbund. Prosessen med å videreutvikle og ferdigstille denne ordningen vil skje i 2017.

UNGDOMS-OL: Sammen med WADA hadde Antidoping Norge en stand under Ungdoms-OL på Lillehammer.

NYE AVTALER I 2016

**NORGES BOKSEFORBUND
NORGES BILJARDFORBUND
NORGES TRIATLONFORBUND
NORGES BEDRIFTIDRETTS-
FORBUND**

TRIATLON: Norges Triatlonforbund (NTF) inngikk 7. september avtale om å bli Rent Særforbund.

BILJARD: Generalsekretær Frode Myhre Larsen sammen med fagrådgiver Linda Olsen i Antidoping Norge.

**RENT SÆRFORBUND
PR. 31/12-2016**

Ved inngangen til 2016 hadde ADNO Rent Særforbund-avtaler med 12 særforbund, ved utgangen av året var tallet 16. Det er i tillegg dialog med flere andre forbund, og det er godt samarbeid med tanke på oppfølgingen av planverk.

Oppfølgingen av særforbund er ressurskrevende. I 2016 har vi registrert 38 særforbundsmøter der Rent Særforbund har vært et tema. Samtidig er det ingen tvil om at det gjennom disse prosessene genereres mye godt forebyggende arbeid nedover i organisasjonsleddene i norsk idrett. Særforbundene er i posisjon til å iverksette tiltak, til å stille krav til underliggende organisasjonsledd, og å skape oppmerksomhet rundt forebyggende antidopingarbeid i egen idrett.

BOKSING: Daglig leder i ADNO, Anders Solheim (t.h.), sammen med generalsekretær Erik Nilsen og styremedlem Siv Deneé i NBF.

Ren Utøver

Dopingsakene i norsk idrett i 2016 har utvilsomt bidratt sterkt til idrettens økende fokus på forebyggende arbeid. Ikke minst har e-læringsprogrammet Ren Utøver fått betydelig oppmerksomhet.

Programmet, som ble lansert i ny versjon sommeren 2015, består av sju moduler og gir grunnleggende antidopingkunnskap. Siden relanseringen har nesten 8800 brukere gjennomført samtlige moduler, av disse fullføringene kom nesten 6400 i 2016.

Rent Idrettslag

Rent Idrettslag er et program som utfordrer norske klubber og idrettslag til å utvikle sin egen antidopingpolicy/handlingsplan. Programmet, som er et samarbeid mellom ADNO og Norges idrettsforbund, har i 2016

ikke hatt prioritet med tanke på utvikling eller markedsføring. 137 idrettslag har i 2016 registrert seg eller re-sertifisert seg som Rent Idrettslag. I 2017 er tanken å utvikle et revidert konsept tilpasset idrettslagene.

Foredrag

Antidoping Norge har i mange år hatt et foredragsholderkorps som reiser landet rundt for å holde foredrag gratis i norsk idrett. Stiftelsen ønsker å tilby et målrettet og attraktivt foredragsholderprogram. I 2016 er det gjort noen justeringer i organiseringen

av programmet, blant annet er antall foredragsholdere redusert. Fem foredragsholdere dekker nå hver sin region. I tillegg har ansatte i administrasjonen i større grad enn tidligere bidratt i den operative virksomheten gjennom foredragsaktivitet. Det er arrangert egne fagsamlinger for foredragsholderne for å dele kunnskap og erfaring.

Det ble i 2016 gjennomført 163 foredrag i idretten, for til sammen nesten 7500 mennesker. I tillegg ble det avholdt 15 informasjonsstands der 1720 personer har gjennomført en form for aktivitet, som regel en form for quiz.

Flere av tiltakene kommer som resultat av henvendelser fra klubber som selv opplever utfordringer knyttet til dopingbruk. Andre ganger tar idrettslag eller andre kontakt etter at det har kommet utfordringer fra særforbund eller krets. I andre sammenhenger er det ADNO som tar kontakt direkte.

I tillegg til å holde foredrag for organisasjonsledd i idretten åpnes det for å holde foredrag for elever som tar idrettsfag på videregående skoler. Elever på disse linjene er i all hovedsak også medlemmer av idrettslag, og skolen har vist seg å være en god arena for å få innpass for å drive informasjonsarbeid. Ren Skole har vært et tilbud til skolene, men dette er et program som for tiden er under revidering. Det nye programmet vil få navnet Ren Elev, men vil ha et tyngdepunkt nærmere doping som samfunnsproblem enn doping i idrettssammenheng.

FOREDRAGSHOLDERE, IDRETT:

ODDBJØRN FLOAN

Foredragsholder, Midt-Norge

KNUT STÅLE ARNTSEN

Foredragsholder, Nord-Norge

HANS JØRGEN KVÅLE

Foredragsholder, Innlandet

SIRI BYNKE

Foredragsholder, Oslo/Østlandet

JAN DE LANGE

Foredragsholder, Sør- og Vestlandet

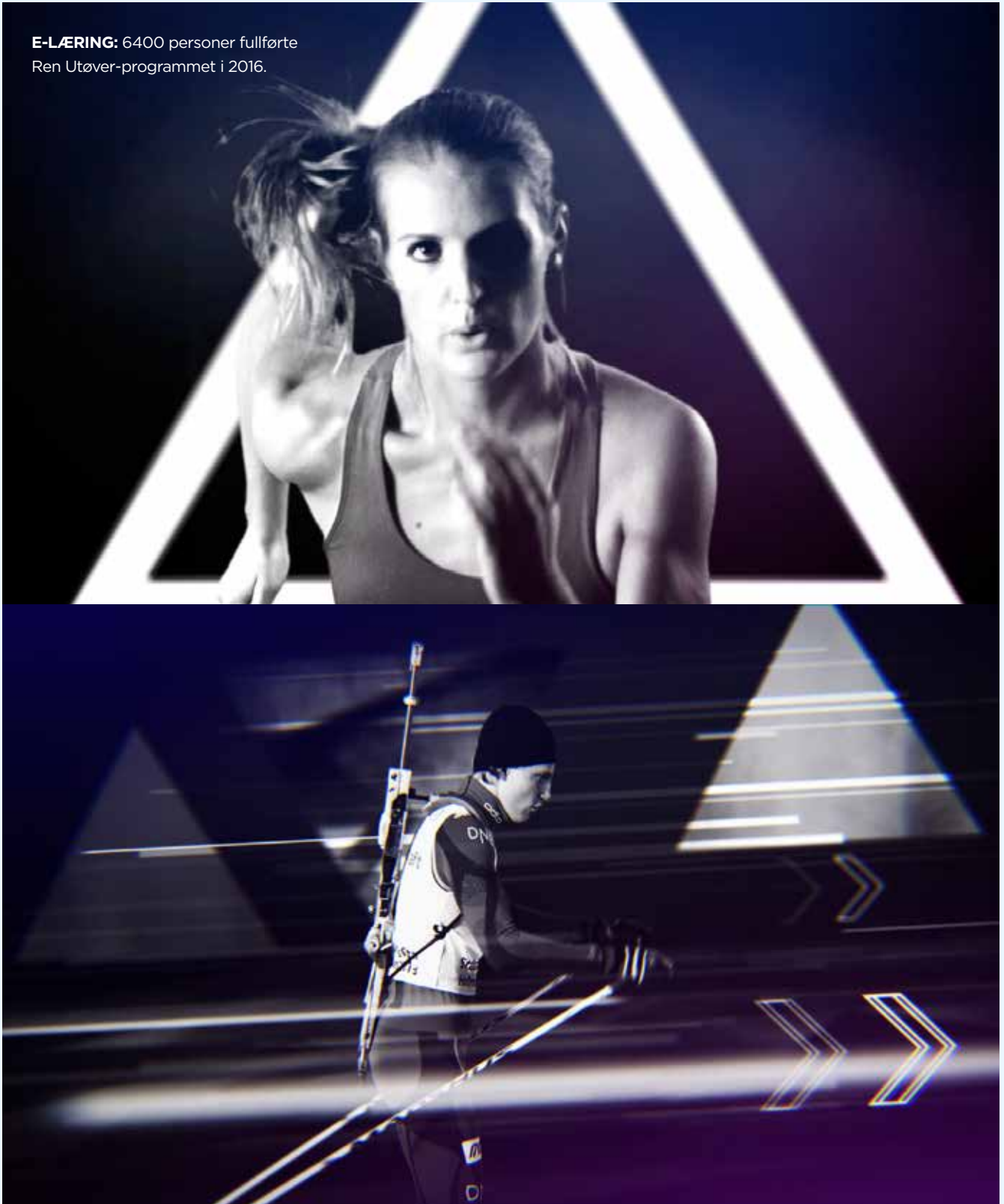
STINE FJERDUMSMOEN

Foredragsholder, Østlandet

TABELL 1: FOREDRAG I SÆRFORBUND/ORGANISASJONSLEDD

Idrett	Gjennomført	Antall del-takere	Idrett	Gjennomført	Antall del-takere
Norges Amerikanske Idretters Forbund	7	207	Norges Padleforbund	1	14
Norges Bandyforbund	1	10	Norges Roforbund	3	105
Norges Basketballforbund	1	8	Norges Skiforbund	9	399
Norges Bedriftsidrettsforbund	1	60	Norges Skiskytterforbund	6	119
Norges Bokseforbund	1	50	Norges Skytterforbund	1	40
Norges Bryteforbund	1	13	Norges Styrkeløftforbund	5	90
Norges Cykleforbund	6	94	Norges Studentidrettsforbund	2	100
Norges Danseforbund	2	121	Norges Svømmeforbund	2	47
Norges Dykkeforbund	0	0	Norges Tennisforbund	1	15
Norges Fotballforbund	8	279	Norges Triatlonforbund	3	17
Norges Friidrettsforbund	10	326	Norges Turnforbund	1	52
Norges Golfforbund	2	58	Norges Vannskiforbund	0	0
Norges Hundekjørerforbund	1	12	Norges Volleyballforbund	2	18
Norges Håndballforbund	10	286	Norges Skøyteforbund	1	43
Norges Ishockeyforbund	1	61	Annen organisasjon	8	511
Norges Judoforbund	2	14	Fleridrettslag	5	94
Norges Kampsportforbund	1	13	Idrettskrets	6	849
Norges Kickboxingforbund	2	37	Idrettsråd	5	172
Norges Klatreforbund	1	6	Norges idrettsforbund	1	70
Norges Orienteringsforbund	1	19	Olympiatoppen	3	265
			Sum idrett	124	4654
			Toppidrett	13	877
			Idrettsfag	26	1895
			Totalt tiltak	163	7426

E-LÆRING: 6400 personer fullførte
Ren Utøver-programmet i 2016.

4. INTERNASJONALT OG MEDISINSK

LØFTE 3

Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.

Strategiplanen 2016-2019

Antidoping Norge har satt som ambisjon i ny strategiplan at vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet. Dette er utvilsomt en offensiv tilnærming, men vi mener at Norge nå er i posisjon til å innta en enda sterkere pådriverrolle. Flere nordmenn innehar sentrale, internasjonale antidopingverv, og Antidoping Norge har gjennom bilaterale samarbeid fått en sentral posisjon i utviklingen av antidopingprogrammer i betydningsfulle idrettsnasjoner.

Vårt overordnede mål er å bidra til at norske utøvere kan kjempe på like premisser i internasjonale idrettskonkurranser. I vår offensive ambisjon ligger det også en erkjennelse av at vi på en rekke områder synes at utviklingen gjerne burde gått raskere. Med dette som et økt satsingsområde er det som del av ny organisasjonsplan etablert en egen internasjonal avdeling. I organisasjonsplanen fra 1. januar 2016 er også medisinsk område tillagt denne avdelingen.

2016 har vært et meget turbulent år på den internasjonale arena, spesielt i forbindelse at Richard McLaren presenterte to uavhengige rapporter, initiert av WADA. Rapportene ble lagt frem i forkant av de olympiske leker i Rio i August 2016 og mot slutten av 2016. Rapportene viste til systematisk doping i Russland satt i scene av personer i idrettsdepartementet og avstedkom blant annet krav om utestengelse av russiske utøvere fra internasjonale konkurranser. I forkant av lekene i Rio var ADNO en av avsenderne i et brev som gikk til IOC der vi ba om at russisk idrett ble utestengt fra OL og paralympiske leker som følge av McLarens avsløringer.

Uavhengighet, maktfordelingsprinsippet og et sterkere WADA med en styrket tilsynsfunksjon har over tid vært områder som ADNO har frontet i det internasjonale arbeidet. Når vi ser tilbake på 2016, er det med tilfredshet vi registrerer at dette er en debatt som har fått oppmerksomhet og gjenklang på en helt ny måte.

FRIIDRETT: IAAF-president Sebastian Coe i samtale med Rune Andersen under en pressekonferanse i Wien i juni 2016.

Foto: Leonhard Foeger/REUTERS/NTB scampix

Internasjonale konvensjoner og avtaler

Norge jobber for at idretten og antidopingarbeidet skal styrkes gjennom økt fokus på demokratiske prinsipper og menneskerettigheter. Vi er også opptatt av at det må fokuseres på uavhengige og åpne domstoler i idretten og antidopingarbeidet. Fokuset på uavhengige domsinstanser i 2016 har også synliggjort ansvaret som følger med et regelverk som dømmer utøvere og andre personer i idretten til utestengelse. Antidoping Norge fortsetter å sette fokus på prinsippene for at rettferdig rettergang etterleveres i dopingsaker, også internasjonalt.

Gjennom det praktiske arbeidet bidrar Antidoping Norge til at Norge etterlever de internasjonale konvensjonene. Videre bidrar Antidoping Norge gjennom å bistå Kulturdepartementet med deltakelse på internasjonale møter, først og fremst i Europarådet og IADA.

ADNO har de senere årene fått en tydelig rolle i å løfte antidoping som tema i Europarådet. Daglig leder ble i 2016 gjenvalgt som leder i Kontrollgruppen for Europarådets antidopingkonvensjon. Fagsjef i Antidoping Norge har deltatt på evalueringsbesøk på vegne av Europarådet i Ukraina og Storbritannia. På Europarådets idrettsministerkonferanse holdt vi et innlegg med fokus på maktfordeling i idretten og antidopingarbeidet. Resolusjonen fra møtet vektlegger et styrket og mer uavhengig WADA, uavhengige nasjonale antidopingbyråer, en mulig revisjon av Europarådets antidopingkonvensjon og innsats for å styrke myndighetens samarbeid i WADAs styrende organer. ADNO har jobbet for at WADA og Europarådet skal styrke tilsynsfunksjonen og kunne samarbeide om tilsyn. Europarådet har nå vedtatt retningslinjer for uavhengige domsinstanser og rettferdig rettergang i dopingsaker.

Norge er del av en samarbeidsavtale mellom elleve land kalt International Anti-Doping Arrangement (IADA). Her har Norge hatt sekretariatsfunksjon for 2015 og 2016 og Antidoping Norge har bistått Kulturdepartementet med IADA-sekretariatet.

WADA HOS NRK: David Howman ga seg som WADAs generalsekretær i 2016. I forbindelse med et seminar i Oslo i april var han på besøk hos NRK og Lindmo.

Det ble avholdt et møte i Oslo i juni der også WADA deltok på deler av møtet. I forbindelse med dette møtet ble det utarbeidet og vedtatt et prinsippdokument der det påpekes viktigheten av at antidopingstrukturer følger maktfordelingsprinsippet. Fra 2017 har Australia overtatt IADA-sekretariatet.

Samarbeid med WADA

Antidoping Norge er av den klare mening at et sterkt WADA trengs i arbeidet for en ren idrett. WADAs rolle som overvåkningsorgan er tydeliggjort gjennom avsløringene som er gjort i 2015 og 2016. Metoder for å vurdere «Code Compliance» blir særdeles viktig fremover for å kunne fastslå hvilke land som har gode antidopingstrukturer og antidopingprogram, samt etablere et system for oppfølging der det er behov. WADA må styrkes gjennom større uavhengighet, mer åpenhet og økte tilskudd. Vi ser det også som positivt at det er igangsatt en prosess om ledelsesstrukturen i WADA. I dette ligger det et ønske fra vår side om å etablere et mer uavhengig WADA med en representativ forsamling for å vedta budsjett og regelverk, og et frittstående styre for den utøvende virksomheten. ADNO gikk høsten 2016 sammen med en rekke nasjonale antidopingbyrå ut med støtte til WADA - og med støtte til et styrket WADA.

Thorhild Widvey er valgt inn som europeiske myndigheters representant i WADAs Executive Committee. Antidoping Norge har i 2016 ytt departementet bistand i forbindelse med Widveys styreverv. Her har det vært et særlig fokus på å utarbeide en overordnet europeisk strategi i arbeidet mot WADA. ADNO har også bistått departementet i forbindelse med at kulturminister Linda Hofstad Helleland ble valgt inn som WADAs nye visepresident.

Antidoping Norge har gjennom året hatt en rekke møtepunkt med WADA, både i Norge og utenlands. Avtroppende generalsekretær David Howman deltok på et antidopingseminar som ble arrangert sammen med NIF i april. WADAs nye toppsjef Olivier Niggli har blant annet vært i Norge i forbindelse med spørsmål knyttet til personvern.

Samarbeid med nasjonale antidopingorganisasjoner

Antidoping Norge er opptatt av å ha et tett og godt samarbeid med andre nasjonale antidopingorganisasjoner. Dette handler om å stå sammen for å kunne påvirke på best mulig måte, samt å dele kompetanse og erfaring. En videre framgang i antidopingarbeidet er avhengig av at det vokser fram flere sterke og uavhengige nasjonale antidopingbyråer.

Antidoping Norge har for eksempel inngått avtale med flere land om gjensidig dopingtesting. Dette innebærer at landenes antidopingorganisasjoner kan innhente dopingprøver av norske utøvere i de aktuelle landene. På samme måte kan Antidoping Norge gjennomføre kontroller av utøverne fra disse landene i Norge. I dag har Antidoping Norge avtaler med følgende land: USA, Canada, Polen, Frankrike, Sveits, Spania, Storbritannia, Sør-Afrika, Østerrike og New Zealand.

I tillegg til de organisasjonene vi har formelle samarbeid med, samarbeider vi og har en god dialog med en rekke andre internasjonale antidopingorganisasjoner. Sammen med 16 andre nasjonale antidopingbyrå gikk vi som nevnt i avsnittet over inn for en uttalelse med klar støtte til en styrking av WADA. Denne gruppa arrangerte møter i København og Bonn. Flere nasjonale byrå har vært på besøk i Oslo, blant annet New Zealand, USA og Nederland, for å utveksle erfaring. Det nordiske samarbeidet er formalisert gjennom en nordisk samarbeidsavtale, og i 2016 ble det nordiske møtet arrangert på Island. Som del av det nordiske samarbeidet er det også verdt å nevne samarbeidet om NAPMU.

Antidoping Norge er medlem av INADO som er en sammenlutning av nasjonale antidopingbyråer.

Tyrkia

Tyrkia har vært rammet av et betydelig antall doping-saker. Landet har de siste årene satt inn betydelige ressurser på å etablere en velfungerende antidopingorganisasjon. ADNO er bedt om å bistå og prosjektet finansieres av tyrkerne selv.

Det er i løpet av 2016 avholdt tre prosjektmøter - ett i Tyrkia og to i Norge. Det har i tillegg vært utveksling av personell. Det er gledelig å se at mye av organiseringen og finansieringen er på plass, men det er fortsatt en del som gjenstår i etableringen av en varig struktur.

” ET GROVT ANGREP PÅ IDRETTENS VERDIER ”

- Hva kommer du til å huske best fra antidopingåret 2016?

- McLaren-rapportene om dopingjukset i russisk idrett, og turbulensen disse førte til i internasjonal idrett, var nok det som preget hverdagen min mest i 2016.

- Avsløringene av det systematiske, statsstøttede dopingjukset i Russland slo ned som en bombe i 2016: Hvordan reagerte du på det som kom?

- Jeg opplevde at omfanget av jukset var mer omfattende enn forventet, ettersom det ble avdekket både doping og manipulasjon av prøver. Det som har foregått fra 2011 til 2015 er et grovt og alvorlig angrep på idrettens verdier og arbeidet for å beskytte de rene utøverne.

- Har det kommet noe godt ut av Russland-avsløringene?

- Det at systematisk doping blir avdekket er i seg selv positivt. Det at hele antidoping-systemet har blitt satt på prøve, har gitt oss en mulighet til å forbedre det. Nå er det viktig å benytte dette mulighetsrommet, gjøre en grundig ryddejobb og styrke tilliten til det internasjonale antidopingarbeidet.

- Hvordan kan vi bidra til å heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet?

- ADNO må ta ansvar og bidra med kunnskap og bistand overfor internasjonale organisasjoner og antidopingorganisasjoner som trenger hjelp.

- Hva blir den største utfordringen i det internasjonale arbeidet i tiden som kommer?

- Det må gjøres et betydelig arbeid for å utvikle antidopingorganisasjoner som uavhengige organ med tilhørende domssystem i tråd med maktfordelingsprinsippet.

RUNE ANDERSEN

Spesialrådgiver/avdelingsleder,
Internasjonal avdeling

INTERNASJONAL REPRESENTASJON 2016 (et utvalg)

JANUAR

6/1-8/1, Istanbul: Prosjektmøte som del av samarbeidet med tyrkerne.
20/1-22/1, New York: Spesialrådgiver på møte i IAAFs Task Force.

FEBRUAR

4/2-5/2, Strasbourg: Møte med Europarådet.
5/2, London: Møte i IAAF Task Force.
8/2-11/2, London: Fagsjef del av Europaråds-revisjon av UKAD.
11/2-12/2, Nyon: Daglig leder på møte i UEFAs antidopingpanel.
12/2-21/2, Lillehammer: Stand sammen med WADA og gjennomføring av testprogram under Ungdoms-OL.
25/2-26/2, Bonn: Seminar om testing i regi av Europarådet.

MARS

10/3, Monte Carlo: IAAF Task Force.
13/3, Lausanne: Generalforsamling og workshop i INADO.
14/3-16/3, Lausanne: WADAs årlige symposium.
17/3-18/3, Oslo: Besøk fra New Zealands NADO.

APRIL

7/4, Liverpool: Europarådsmøte.
13/4-14/4, Oslo: WADA på besøk i Oslo for å diskutere datasikkerhet og personvern.
20/4-21/4, Montreal: WADA-samling for nasjonale antidopingbyrå.
25/4-29/4, Rio de Janeiro: IAAF Task Force. Bistand knyttet til OL i Rio.

MAI

2/5-4/5, Strasbourg: Møte i Europarådet og CAHAMA. Anders Solheim gjenvelges som leder av Europarådets Monitoring Group.
11/5-12/5, Montreal: WADA ExCo og Foundation Bord-møter.
11/5, Oslo: Besøk av Dopingjouren.
25/5-27/5, Moskva: IAAF Task Force.
31/5, Ørebro: Konferanse om doping som samfunnsproblem.

JUNI

8/6-9/6, Aigle: Møte i CADF der spesialrådgiver sitter i styret.
10/6, Oslo: Besøk av CCES (Canadas antidopingbyrå).
13/6-14/6, Oslo: IADA-møte der Norge har sekretariatet i 2016.
14/6-15/6, Amsterdam: EUs antidopingkonferanse.
16/6-17/6, Wien: IAAF Task Force.
21/6-24/6, Ukraina: Monitoreringsmøte.
22/6-23/6, Liverpool: Seminar om anabole androgene steroider (AAS).

JULI

22/7-22/8, Rio de Janeiro: ADNO bistår med dopingkontrollpersonell under Sommer-OL.

AUGUST

10/8, Trondheim: ADNO signerer avtale med UEFA.
15/8, Rio de Janeiro: IAAF Task Force.
29/8, København: Møte mellom nasjonale antidopingbyråer og WADA.
30/8, Oslo: Møte med WADA-direktør Rob Koehler.
31/8, Oslo: Møte med WADA og statsråden.

SEPTEMBER

5/9-6/9, Oslo: Prosjektmøte i Tyrkia-samarbeidet.
9/9-11/9, Phoenix: Konferanse for dopingkontrollører.
13/9-14/9, Strasbourg: CAHAMA-møte.
15/9, Reykjavik: Nordisk møte for nasjonale antidopingbyråer.
16/9, Reykjavik: NAPMU-ledermøte.
19/9-20/9, Lausanne: Tenkesmie og ExCo-møte i WADA.
21/9-22/9, Nyon: Møte i UEFAs antidopingpanel.
27/9, Oslo: Møte med WADAs president.

OKTOBER

2/10-5/10, Kypros: Møte i Europarådet.
14/10, Montreal: WADA arrangerer møte angående TDSSA.
20/10, Uppsala: DrogFOKUS2016.
27/10, Bonn: Møte med ledere av nasjonale antidopingbyråer.
28/10, Monte Carlo: IAAF Task Force.

NOVEMBER

4/11, London: WADA møter utvalgte nasjonale antidopingbyråer.
8/11, Ukraina: Europarådets Monitoring Group.
11/11, Nairobi: ADNO bidrar på et utdanningsseminar arrangert av Kenyas antidopingorgan.
18/11, London: Møte mellom stater og WADA for å styrke WADAs posisjon.
21/11, Glasgow: WADA avholder ExCo og Foundation Board-møte. Linda Hofstad Helleland blir valgt til WADAs nye visepresident.
28/11-30/11, Budapest: Europarådets ministermøte.

DESEMBER

1/12-2/12, Monte Carlo: IAAF Task Force.
5/12-6/12, Tromsø: Prosjektmøte med Tyrkia.

Kina

Samarbeidet mellom Norge og Kina innenfor antidopingfeltet strekker seg tilbake til midt på 1990-tallet. Grunnet den diplomatiske situasjonen mellom Norge og Kina de senere årene, har imidlertid samarbeidsklimaet også innen antidoping vært krevende. Signalene om en normalisering av forholdet mellom landene som ble offentlig kjent i desember, har åpnet for et forsterket antidopingsamarbeid igjen.

Kenya

Kenya er en betydelig idrettsnasjon, særlig innenfor friidrett. I 2015 ble det etablert et samarbeidsprosjekt mellom Antidoping Norge, CHINADA, WADA og kenyanske myndigheter som har til hensikt å videreutvikle antidopingarbeidet i Kenya. I dette prosjektet er også Det internasjonale friidrettsforbundet (IAAF) en nyttig og viktig samarbeidspartner. Samarbeidet har dessverre ikke hatt den framgangen som ble skissert tidlig på 2010-tallet, men den siste tiden har Kenya fått på plass en formell struktur, en lovgivning og et budsjett som gir grunn til optimisme ved inngangen til 2017.

Samarbeid med internasjonale særforbund

De internasjonale særforbundene er en viktig aktør i antidopingarbeidet. Antidoping Norge har de senere årene vært svært opptatt av et tett samarbeid med utvalgte internasjonale særforbund. Blant annet har det vært fokus på å signere avtaler som sikrer deling av informasjon og data knyttet til biologiske pass. Det er nå avtaler med IHF (håndball),

FIS (ski), UCI (sykkel), FINA (svømming), IAAF (friidrett), ISU (skøyter), IBU (skiskyting) og IBAF (baseball).

Utover de mer formelle samarbeidene så har vi hyppig kontakt med ulike internasjonale forbund med tanke på koordinering og gjennomføring av dopingkontroller.

På et overordnet plan er Antidoping Norge opptatt av at det er et sterkt behov for å utvikle antidopingarbeidet i regi av internasjonale særforbund, som i dag er svært varierende. Vi mener det må jobbes for å fristille kontroll-, påtale- og domsorgan fra idretten. Her spiller WADA en viktig rolle, men vi vil være en tydelig pådriver.

Ansatte i Antidoping Norge blir fra tid til annen utfordret til å påta seg verv i internasjonale forbund. I 2016 har Rune Andersen ledet IAAFs komité som har vurdert russisk friidretts deltakelse i OL i Rio de Janeiro og mulig re-innsettelse i internasjonal idrett. Dette har vært en krevende oppgave på mange måter. Arbeidet finansieres i sin helhet av IAAF.

Andersen er også oppnevnt som styremedlem i stiftelsen CADF (Cycling Anti-Doping Foundation), som er de som organiserer antidopingarbeidet i UCI (Det internasjonale sykkelforbundet).

Daglig leder Anders Solheim er oppnevnt av UEFA som representant for de nasjonale antidopingbyråene i ekspertgruppen for antidoping i europeisk fotball. UEFA var i Trondheim i august for å signere en samarbeidsavtale med ADNO om testing.

Medisinsk område

Antidoping Norge har en egen medisinsk fagkomité. Komiteen har som en av sine hovedoppgaver å behandle og avgjøre søknader om medisinsk fritak fra dopinglisten,

TOPPMØTE: WADA-president Sir Craig Reedie på besøk i Oslo og her sammen med WADAs vise-president Linda Hofstad Helleland, Anders Solheim og Kristin Kloster Aasen, vise-president i NIF.

samt gi råd i forbindelse med aktuelle medisinske problemstillinger. Komiteens arbeid utøves i henhold til eget mandat fastsatt av styret. Det har i 2016 vært noen utskiftninger i medisinsk fagkomité (se egen faktaboks).

Det medisinske området i Antidoping Norge ble i 2016 samlet i samme avdeling. I den anledning ble hele systemet og administrasjonen for medisinsk område gjennomgått, herunder instruks for medisinsk fagkomité. ADAMS ble tatt i bruk for håndtering av fritakssaker, men grunnet hacking av WADAs database i forbindelse med OL i Rio ble denne rutinen endret, inntil WADA har gjennomgått og forbedret sikkerheten av systemet.

Søknader om medisinske fritak behandles i tråd med eget regelverk om medisinske fritak som ligger på antidoping.no.

Styret i Antidoping Norge har en klagenemd for medisinske fritak. Nemnden tillegges myndighet til å fatte vedtak i saker hvor det foreligger klage på vedtak om medisinsk fritak fattet av medisinsk fagkomité.

ADNO har i 2016 mottatt 145 søknader om medisinsk fritak. Av disse ble sju til slutt behandlet av det internasjonale særforbundet. Det er innvilget fritak i 77 saker, det er gitt avslag i fem saker og i øvrige saker så er søknader returnert eller fortsatt under vurdering ved overgangen til nytt år. Det kan skyldes at søknadene er mangelfulle, at forholdet er for dårlig dokumentert, eller at utøveren ikke har vært søknadsberettiget. Klagenemnda har behandlet to saker, og i begge sakene endte det med avslag.

Medisinsk sjef sa opp sin stilling i 2016. Stillingen vil ikke bli direkte erstattet, men det ansettes en medisinsk fagrådgiver som tar del av oppgavene, samt at leder av medisinsk fagkomité får utvidet sitt arbeidsfelt.

Idrettsmedisinsk seminar

Det ble i 2016 avholdt to seminarer for medisinsk støttepersonell, ett i mai og ett i desember. Samlet deltok 62 personer. Seminaret inngår som del av utdanningen til idrettsleger (NIMF) og idrettsfysioterapeuter (FFI). Også ledere og trenere, samt nyansatte i Antidoping Norge har sett nytte av å delta på seminaret.

Kurset ble revidert i 2015, og det er satt et større fokus på den rollen medisinsk støttepersonell har i sin hverdag ut mot idretten, og hvordan de skal vurdere og forholde seg til antidopingrelaterte problemstillinger.

MEDISINSK FAGKOMITÉ

PER MEDBØE THORSBY, leder

PhD Seksjonsoverlege, Enhetsleder, Hormonlaboratoriet

PÅL ZEINER

Overlege, dr. med., spesialist i barne- og ungdomspsykiatri

KIRSTEN SOLA

Fastlege, spesialist i allmennmedisin, fysikalsk medisin og rehab, idrettslege NIMF

AINA AKERØ

Lungelege, Ullevål sykehus, spesialist på astma og kroniske lungesykdommer

(Oppnevnt 8. desember)

THOMAS SCHREINER

Cand. med. og spesialist i indremedisin og endokrinologi

(Oppnevnt 8. desember)

KLAGENEMND FOR MEDISINSKE FRITAK

KRISTIAN J. FOUGNER

Avdelingssjef, Spesialist i indremedisin og endokrinologi, St. Olavs Hospital.

MARIT BJARTVEIT

Klinikkleder, Klinikk psykisk helse og avhengighet, Oslo Universitetssykehus.

ROLF WHITFIELD

Seksjonsoverlege, Endokrinologisk seksjon, medisinsk avd., Bærum sykehus.

5. FORSKNING OG UTVIKLING

LØFTE 6

Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.

Strategiplanen 2016-2019

Antidoping Norge ser det som viktig å oppmuntre og legge til rette for relevant og god antidopingforskning som kan utvikle arbeidet.

I 2014 ble det etablert et samarbeid mellom NIH, Norges ski-forbund og ADNO. Tidligere år har det vært en utfordring å få penger ut i god og relevant antidopingforskning. 2016 viser at det fortsatt er en utfordring.

Det kom inn sju søknader etter at det ble lyst ut forskningsmidler. Dessverre er konklusjonen at for få av søknadene er relevante for idretten og de har derfor ikke fått støtte. Enkelte andre søknader har ikke den kvaliteten som skal til for å kunne bidra til å utvikle antidopingarbeidet. Det er derfor kun få av søknadene som har mottatt støtte fra NIH som del av samarbeidsprosjektet i 2016. På bakgrunn av de erfaringer som nå er gjort gjennom forskningssamarbeidet, ser ADNO behov for å evaluere ordningen i 2017 med tanke på videreføring.

Følgende prosjekter har fått støtte:

- Bruk av hund til påvisning av rekombinant EPO i dopingprøver.
- Kommunikasjon om doping blant unge og lovende idrettsutøvere.

Herkules er et forebyggende program som ADNO gjennom noen år har drevet sammen med Universitet i Bergen, Norges idrettshøgskole og Norges Styrkeløftforbundet. Gjennom Herkules er hensikten å gi unge økt kunnskap om trening, ernæring, kroppspress og doping, og derigjennom peke på et alternativ til dopingbruk. Prosjektet har vist lovende resultater og i 2016 ble en studie av prosjektet presentert i publikasjonen Performance Enhancement & Health. Les mer om prosjektet under kapittel 6 i denne årsrapporten.

Brukerundersøkelser og evalueringer

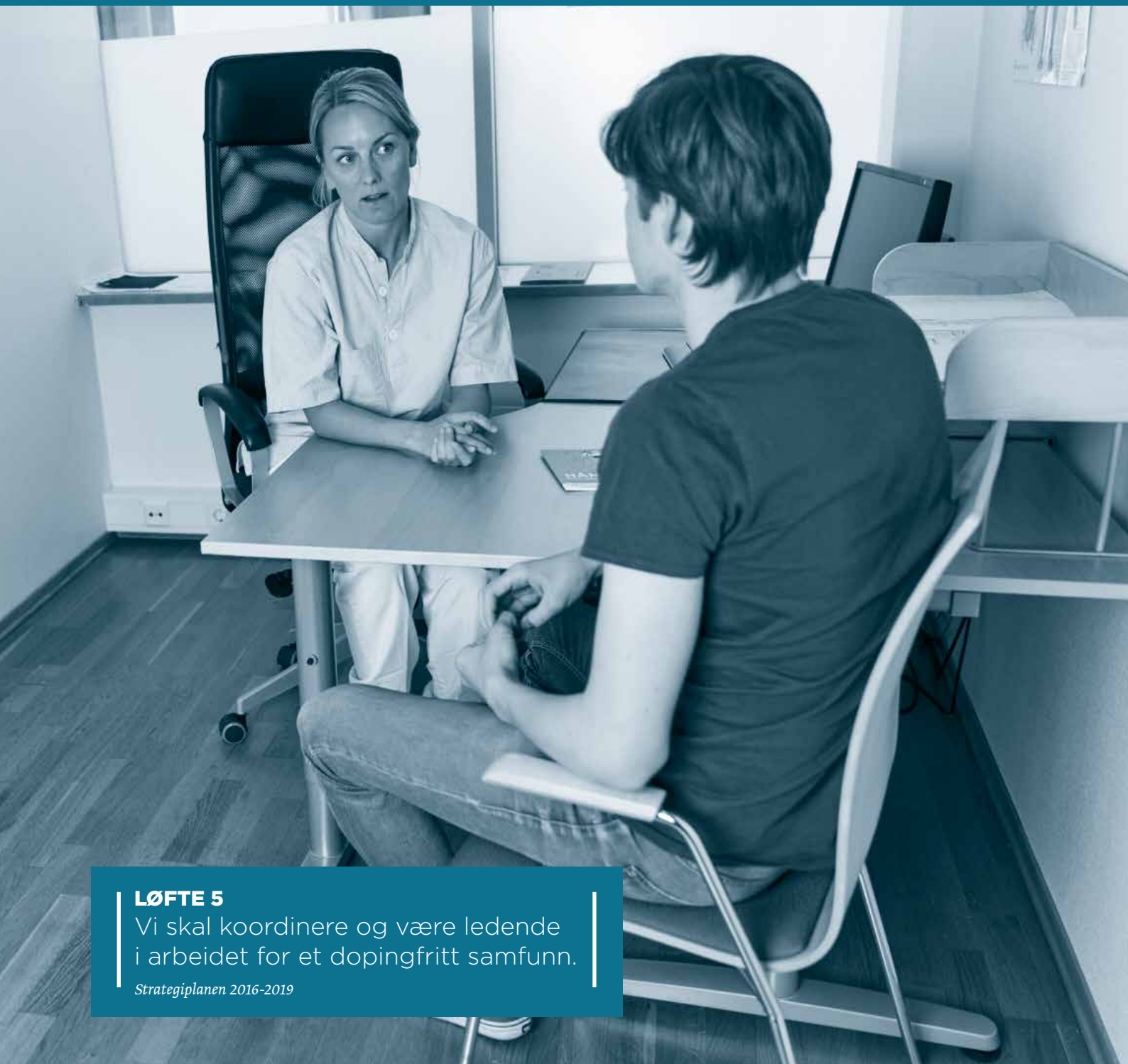
ADNO har de senere årene utvidet sine virkeområder og er i kontakt med svært mange ulike målgrupper. Organisasjonen er opptatt av å gjennomføre brukerundersøkelser for å løpende kunne evaluere den jobben vi gjør, og for å kunne iverksette forbedringstiltak.

Når det gjelder evalueringer, ser vi fra tid til annen behov for å gjøre større, eksterne evalueringer av sentrale aktiviteter i organisasjonen. I 2017 ble det igangsatt og gjennomført en større kartlegging av testregimene i fem idretter. Denne kartleggingen har bidratt til nyttig kunnskap for testvirksomheten og vi ser behov for å igangsette tilsvarende kartlegginger og evalueringer i 2017.

Forsknings- og evalueringsform

ADNO etablerte i 2016 et eget internt forsknings- og evalueringsforum. Forumet bidrar til å intensivere promoteringen av forskningsmidlene, og videre skissere relevante problemstillinger som kan være aktuelle å jobbe videre med for ulike forskningsmiljøer/-institusjoner. Forumet skal også rette fokus mot områder av virksomheten som det kan være hensiktsmessig å evaluere.

6. DOPING SOM SAMFUNNSPROBLEM

LØFTE 5

Vi skal koordinere og være ledende i arbeidet for et dopingfritt samfunn.

Strategiplanen 2016-2019

Stiftelsen har de siste årene gradvis blitt gitt muligheten til å trappe opp arbeidet utenfor den organiserte idretten. Fra 2016 ble arbeidet mot doping som samfunnsproblem styrket ytterligere gjennom at prosjekt- og driftstilskuddet fra Helsedirektoratet ble samlet i et økt driftstilskudd.

Vi ser på dette som en forlengelse av myndighetenes langsiktige plan om å styrke arbeidet mot doping som samfunns- og helseproblem. Først med Meld. St. 30 (2011-2012), Se meg! - alkohol - narkotika - doping, videre med lovforbudet mot bruk, besittelse og erverv av doping i 2013 og igjen med Meld. St. 19 (2014-2015) Folkehelsemeldingen der det uttrykkes tydelig fra regjeringen et ønske om å styrke Antidoping Norges arbeid mot doping.

Det er ingen tvil om at vi opplever et sterkt behov for en økt innsats på området. Flere faktorer peker i retning av at dopingbruk er et voksende problem i befolkningen generelt og blant ungdom spesielt. I løpet av ungdomstiden begynner mange å trene på treningssenter. Motivasjonen for å trene oppgis ofte å være forbedret utseende. Kroppsidealet har i de siste årene beveget seg i en retning som kan være uoppnåelig for mange gutter og jenter. I tråd med dette oppgir mange unge å være misfornøyd med egen kropp. Enkel tilgang på ulovlige stoffer og mangelfull kunnskap om konsekvenser av dopingbruk bidrar til at noen velger å bruke ulovlige og helseskadelige dopingpreparater som en snarvei til drømmekroppen. Tollvesenets beslagstall av dopingmidler tyder også på et betydelig og voksende nasjonalt marked.

Store rettsaker og oppslag i media bekrefter at dopingbruk er assosiert med kriminalitet og kriminelle nettverk. Politiet har uttrykt bekymring for at kroppsfixering og et voksende fitnessmiljø vil avle flere kriminelle. Forskning viser at dopingbruk kan være assosiert med svært alvorlige akutte helseproblemer og en betydelig risiko for irreversible, negative fysiske og psykiske langtidseffekter. Antidoping Norges kunnskap fra brukermiljøet forteller at dopingbrukere finnes blant begge kjønn, i alle aldre og at de kommer fra ulike samfunnslag.

LANSERING: I 2016 lanserte Legeforeningen og Antidoping Norge nettkurset «Doping blant ungdom», som skal bidra til å styrke kunnskapen om doping hos legestanden. *Foto: Stian S. Møller*

Internt i organisasjonen fikk også arbeidet fra 2016 en enda tydeligere plass gjennom en nyopprettet avdeling for forebygging og folkehelse. Satsingen utenfor den organiserte idretten er tydelig forankret i ny strategiplan med et eget løfte og tilhørende ambisjoner.

Stiftelsen har gjennom flere år drevet fylkeskommunale samarbeidsprosjekt der ADNO og fylket har samfinansiert en prosjektstilling. Fra 2016 ble denne typen prosjekt, som er gitt navnet Lokal mobilisering mot doping, trukket enda tydeligere inn som en integrert del av vårt arbeid for et dopingfritt samfunn. Lokal mobilisering mot doping er helhetlige program for kommuner og fylkeskommuner.

Nytt fra 1. januar 2016 var det også at ADNO tok over driften av Dopingtelefonen. Dette ble gjort gjennom en virksomhetsoverdragelse fra Oslo Universitetssykehus.

TABELL 1: TALL FRA 2016

Besvarte henvendelser på telefon	240
Besvarte henvendelser på web	89
Personlige henvendelser	119
Totalt antall henvendelser	448

ADNO har satt seg som mål å være ledende på oppdatert og relevant informasjon til ungdom og yrkesgrupper som berøres av problemstillingen i sitt virke. I dette ligger det at vi ønsker å inneha en koordinerende rolle innen forebygging og informasjonsarbeid knyttet til antidoping, og å være en pådriver for forskning og utvikling av forebyggende programmer.

Gjennom en bred portefølje og ulike tilbud, henvender vi oss til et bredt spekter av målgrupper, herunder skoleelever, studenter, pårørende, lærere, helsepersonell, ungdomsarbeidere, politi, kriminalomsorg, forsvar og treningssenter.

Vi ser også et stadig behov for å inngå samarbeid med orga-

SAMARBEID: Daglig leder Anders Solheim og generalsekretær i Actis, Mina Gerhardsen.

nisasjoner som vi kan ha nytte av for å nå ut til flere aktuelle målgrupper og der organisasjon ser verdien av å benytte seg av vår kompetanse og erfaring. I 2016 har vi for eksempel inngått en avtale med rusfeltets samarbeidsorgan Actis og Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS). På starten av 2017 ble det også inngått en avtale med AKAN.

Høsten 2016 ble det etablert en nasjonal referansegruppe med deltakere fra Helsedirektoratet, Politidirektoratet, Tolldirektoratet og Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet. Formålet med referansegruppen er å etablere en arena hvor de nevnte direktorater kan diskutere aktuelle problemstillinger innen dopingfeltet og enes om felles tiltak for å forhindre dopingbruk i norske treningsmiljøer.

POLITI, TOLL, FORSVAR OG KRIMINALOMSORGEN

Politi

Politiet har vist en økt interesse for dopingtematikken etter at lovendringen trådte i kraft i 2013. Dette ser vi blant annet gjennom avisoppslag en rekke steder i landet i 2016. ADNO merker denne interessen gjennom økt etterspørsel fra politiet om påfyll av kunnskap og kompetanse. Vi tilbyr derfor tilpasset opplæring til politi om bruk, omsetning og smugling av do-

pingmidler, herunder kunnskap om dopingpreparater, eksempelvis klassifisering av nye stoffer, preparatnavn, virkestoffer, bruksområde og utseende.

Etableringen av det vi har kalt trepartssamarbeid opplever vi som en stor suksess. Her går politi, treningscentre og Antidoping Norge sammen om å stimulere til sunne treningsmiljøer og lokale samarbeid. Ved utgangen av 2016 er det etablert fire slike modeller: Drammen (ny i 2016), Aurskog/Høland (ny i 2016), Askøy/Sotra og Manglerud. Flere tilsvarende prosjekter er på trappene.

Samarbeidsavtalen stiftelsen har med Politidirektoratet er et viktig utgangspunkt for det arbeidet som gjøres mot og med politiet. Vi har i 2016 hatt fire foredrag der kun politi har vært målgruppen. I tillegg er politiet ofte deltakere i nettverk og på foredrag som avholdes innenfor Lokal mobilisering mot doping.

ADNO samarbeider dessuten med Politihøgskolen om opplæring i antidopingarbeid som en del av grunnutdanningen. Det ble gjennomført ni foredrag for 770 tilhørere på Politihøgskolens fire studiesteder i 2016.

Toll

En samarbeidsavtale med Toll- og avgiftsdirektoratet ligger til grunn for vårt samarbeid med toll.

I arbeidet mot både toll og politi bruker stiftelsen sitt utstrakte internasjonale nettverk og samarbeid med organisasjoner som Interpol, World Anti-Doping Agency (WADA) og World Customs Organization (WCO). ADNO benytter sin påtale- og tollfaglige kompetanse til å bistå personell innen toll og politi i pågående saker eller etterforskninger.

Forsvar

ADNO ser det som positivt at Forsvaret setter fokus på doping. Bruk av dopingsmidler i Forsvaret kan føre til svekket vurderings- evne og nedsatt kontroll, og kan slik utgjøre en sikkerhetsrisiko. Forsvaret har nulltoleranse for bruk av doping. ADNO har i 2016 hatt to foredrag for Forsvaret og vi ønsker å se på hvordan vi kan få aktiviteten inn mot Forsvaret styrket gjennom en avtale.

FOLKEHELSE

Dopingkontakten

I Meld. St. 19 (2014–2015), Folkehelsemeldingen, foreslo Regjeringen å organisere den anonyme tjenesten Dopingtelefonen som del av Antidoping Norge. Fra 1. januar 2016 ble Dopingtelefonen overført fra Oslo Universitetssykehus.

Tjenesten har gått inn i stiftelsens publikumsrettede spørretjenester på web, e-post og telefon og har nå fått navnet Dopingkontakten. Dopingkontakten besvarer alle spørsmål knyttet til bruk av doping i et folkehelseperspektiv. Det er inngått en avtale med Seksjonsoverlege Per M. Thorsby ved Hormonlaboratoriet for å sikre den medisinske rådgivningen til Dopingkontakten. Thorsby er også leder av Antidoping Norges medisinske fagkomité.

Gjennom å tilføre økt kunnskap om doping til befolkningen ønsker Dopingkontakten å bidra til at pårørende og relevante yrkesgrupper blir i bedre stand til å jobbe forebyggende mot doping i sine miljøer.

Tjenesten er et lavterskeltilbud som sikrer brukerne anonymitet og videreformidler kontakt med rette instans i helsevesenet i tilfeller hvor dette er nødvendig.

Det er etablert en database for registrering av informasjon som fremkommer gjennom henvendelser til Dopingkontakten. Det er innledet dialog med Steroideprosjektet ved Nasjonal kompetansetjeneste TSB, Oslo Universitetssykehus og ung.no, en nasjonal spørretjeneste underlagt barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, om samhandling og samarbeid i forbindelse med håndtering og oppfølging av henvendelser fra befolkningen om dopingrelatert tematikk.

Opplæring for helsepersonell

Antidoping Norge opplever en økning i antall henvendelser fra helsepersonell. I denne sammenhengen har det vært viktig å styrke samarbeidet med helsevesenet, spesielt Hormonlaboratoriet, Aker og Nasjonal kompetansetjeneste (TSB), begge ved Oslo Universitetssykehus, som spesialisierer seg på henholdsvis

somatiske/endokrinologiske og psykiske/psykiatriske bivirkninger. ADNO har sett det som sin oppgave å være en bidragsyter og pådriver i å etablere gode informasjonstilbud og opplæringsprogram for helsepersonell.

Kurs for leger

Antidoping Norge ønsker å bidra til å øke kunnskapen om dopingproblematikken hos leger. Erfaringen er at dopingbrukere ofte henvender seg til fastlegen for å undersøke egen helse-tilstand i forbindelse med dopingbruk. Det er ikke uvanlig at brukere etterspør reseptbelagte legemidler for å motvirke de psykiske og fysiske bivirkningene som oppstår. Tidlig diagnose er svært viktig, fordi det øker sjansen for at pasienten slutter med doping, og i tillegg reduseres risikoen for irreversible bivirkninger.

I samarbeid med Den Norske Legeforening har Antidoping Norge utviklet et nytt e-læringskurs for leger. Arbeidet ble påbegynt i 2015 og tilbudet lansert mot slutten av 2016. Kurset er bygget opp med video, hørespill og interaktive oppgaver. Antidoping Norge har bidratt med fagressurser og har også bistått i utviklingen av virkemidlene som brukes.

Kurset, som ligger åpent på Legeforeningens plattform, er godkjent som videreutdanningskurs i seks spesialiteter: Allmennmedisin, barne- og ungdomspsykiatri, rus og avhengighetsmedisin, psykiatri, fysikalsk medisin og endokrinologi.

Kurs for sykepleiere og helsesøstre

Sykepleiere og helsesøstre møter ungdom i skolesammenheng og på helsestasjonen. Denne yrkesgruppen er derfor i en særstilling når det gjelder å møte ungdom som bruker doping eller som er i faresonen for å begynne.

I de fylkeskommunale og kommunale samarbeidene er helsesøstre en viktig målgruppe, og inviteres for eksempel inn når det arrangeres tverrfaglige seminarer.

KOMMUNIKASJON OG INFORMASJON

Kommunikasjonsarbeidet i stiftelsen står nærmere beskrevet tidligere i denne årsrapporten. Det er likevel verdt å nevne at det gjennom 2016 er gjort et betydelig arbeid for å i sterkere grad løfte fram folkehelsearbeidet i stiftelsen.

Nettsidene er revidert og justert for å fram Antidoping Norges arbeid utenfor den organiserte idretten ytterligere, herunder tilpasning av den nye tjenesten Dopingkontakten.

Vi har trykket opp mye informasjonsmateriell. For eksempel er Ren Trening-brosjyren presentert i ny visuell profil. Brosjyren er distribuert ut i 6000 eksemplarer siden den ble ferdigstilt

TABELL 2: INFORMASJONSSTANDS

Treningscenter	25
Folkehelse	4
Totalt	29

sommeren 2015. Det ble også laget en liten hendig infofolder for nye Dopingkontakten.

Lanseringen av det nye Rent Senter-konseptet i første kvartal 2016 medførte utvikling og distribusjon av mye nytt materiell: Ny brosjyre som tok for seg trepartssamarbeid-modellen, informasjonsbrosjyre om Rent Senter-konseptet og diverse profileringsmateriell.

I media oppleves en økende interesse omkring doping som samfunnsproblem. Både i lokal- og regionsaviser vies det plass til politiaksjoner, Rent Senter-programmet og i en del tilfeller også det forebyggende arbeidet vi gjør for eksempel på skoler og mot helsepersonell.

UTDANNING

Lære- og studieplaner

For å heve kompetansen blant relevante målgrupper er det vesentlig å få antidoping mer systematisk inn i utdanningsløpene, både i videregående skole og høyere utdanning. Antidoping Norge ønsker å være en pådriver og bidragsyter i dette, og ser det som vår oppgave å kunne tilby relevante, oppdaterte og attraktive tilbud.

Stiftelsen inngikk en avtale med Kriminalomsorgens utdanningssenter i 2016. Avtalen innebærer obligatorisk kurs i antidoping for alle aspirantene fra 2017.

Vi har over tid hatt en god dialog med Høgskolen i Lillehammer for å få inn en studiemodul i antidoping for studenter på idrett grunnfag og sport management. Dette vil være på plass i 2017.

SAMMEN MOT DOPING: Antidoping Norge inngikk samarbeid med Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS).

Skoleprogram

Skolen er en viktig arena for å drive grunnleggende antidoping-opplæring. Gjennom lokal mobilisering mot doping (se s. 59) lykkes vi med å sette temaet systematisk på timeplanen der vi har fylkeskommunale samarbeid. Det er likevel viktig at vi har et tilpasset og lett tilgjengelig tilbud for de lærerne og de skolene som vil bruke tid på antidoping.

Antidoping Norge har siden 2010 hatt skoleportalen Ren Skole. Programmet har de påfølgende årene vært gjennom mindre revideringer. I 2016 ble det igangsatt et større revideringsprosjekt som vil ende opp i et helt nytt skoleprogram som er gitt navnet Ren Elev. Programmet vil i enda sterkere grad ha fokus på doping som samfunnsproblem og vil gi lærerne verktøy til videoer, presentasjoner og oppgaver som enkelt kan tas i bruk i undervisningen. Deler av programmet har underveis i utviklingsprosessen blitt testet ut for utvalgte skoleklasser.

Tilbud til ungdomsskoler

Forfatter Annette Münch har skrevet ungdomsromanen Badboy: Steroid. I 2015 utviklet forfatteren sammen med blant andre Antidoping Norge en multimedial produksjon rettet mot ungdoms- og videregående skoler der vi bidro som en faglig støtte og med økonomiske midler. Blant annet er intervju med to av ADNOs ansatte inkludert i produksjonen.

Konseptet har opplevd stor etterspørsel gjennom 2016 og det har i løpet av året vært avholdt 111 «Badboy»-foredrag. Forfatteren har også framført produksjonen ved flere videregående skoler der vi har fylkeskommunale samarbeid.

Herkules - ren trening som alternativ til doping

I samarbeid med Universitetet i Bergen og Norges idrettshøgskole har vi tidligere undersøkt hvordan ulike forebyggende programmer påvirker ungdom holdninger til doping, deres kunnskap om negative bivirkninger av doping, eget kroppsbilde, og holdninger til - og kunnskap om - kosttilskudd. I 2016 ble en studie av prosjektets presentert i publikasjonen Performance Enhancement & Health.

”

VI MÅ GJØRE DOPING- PROBLEMATIKKEN RELEVANT

”

Herkules i sin opprinnelige form ble vinteren 2015/2016 gjennomført for 23 klasser fordelt på to videregående skoler i Oppland (Gausdal og Lillehammer). Ulike klasser ble valgt ut til å motta 1) spørreundersøkelse, foredrag og praktisk trening, 2) spørreundersøkelse og trening, eller 3) kun spørreundersøkelse. Det ble funnet en endring i selvopplevd kunnskapsnivå for styrketrening, for holdninger til dopingbruk, samt kunnskap om anabole androgene steroider blant ungdom som hadde gjennomført programmet.

Høsten 2016 ble konseptet revidert og tilpasset en hektisk skolehverdag slik at flere skoler kan ta det i bruk. Revidert versjon ble deretter testet ut for 300 elever på Lørenskog videregående skole. Prosjektet har vist lovende resultater og har mottatt gode tilbakemeldinger fra elever og lærere. Konseptet vil i 2017 bli tilbudt skoler som inngår i den lokale og regionale satsingen Lokal mobilisering mot doping.

– Hva kommer du til å huske best fra antidopingåret 2016?

– To av dopingsakene knyttet til norske topputøvere førte til kraftig økt interesse og oppmerksomhet rundt det forebyggende antidopingarbeidet. Dette merket vi både i form av omtale og i form av antall henvendelser.

Ellers var det også slik at økt tilskudd fra Helsedirektoratet ga oss muligheten til å planlegge og gjennomføre et mer omfattende forebyggende arbeid mot doping som samfunnsproblem.

– Hva skal vi gjøre for å forebygge doping i nærmiljøene?

– Vi må gjøre dopingproblematikken relevant for de gruppene vi henvender oss til, og vi må bidra til samarbeid og felles innsats på tvers av yrkesgrupper. Uansett om det er i møte med politi, lærer, helsesøster eller ansatte ved et lokalt treningssenter, skal de unge møte et tydelig antidopingbudskap.

– Hva skulle du ønske alle 15-åringer i Norge visste om doping?

– Det er fullt mulig å nå treningsmålene sine helt uten bruk av ulovlige og potensielt helseskadelige stoffer. Det tar bare litt lengre tid. Det å ta i bruk for eksempel anabole androgene steroider for å få kjappe resultater, kan få store fysiske, psykiske og sosiale konsekvenser både for brukerne og familiene.

– Hva blir den største utfordringen innenfor ditt fagområde i tiden som kommer?

– Det er potensielt mange som berøres av dopingproblematikken i Norge, og vi treffer mange med vårt forebyggende arbeid. For å sikre trygge og sunne treningsmiljøer over hele landet, trenger vi imidlertid enda mer drahjelp fra lokale og regionale støttespillere.

Fredrik Lauritzen

FREDRIK LAURITZEN

Leder i avdeling for
forebygging og folkehelse

LOKAL MOBILISERING MOT DOPING

Orkdal kommune

Vågsøy
kommune

Lørenskog kommune

Asker kommune

Flere års erfaring med forebyggende arbeid i norske treningsmiljøer har vist oss at helhetlige og tverrfaglige konsepter skaper mer engasjement, oppmerksomhet og aktivitet, sammenlignet med enkeltstående aktiviteter. Gjennom Lokal mobilisering mot doping, stiftelsens programmer for kommuner og fylkeskommuner, jobber vi med kunnskapsheving og forebygging mot ulike grupper i et geografisk område over tid. I prosjektene brukes virkemidler som blant annet foredrag for- og samtaler med ungdom, kursing av relevante yrkesgrupper, distribusjon av informasjonsmateriell, etablering og oppfølging av Rent Senter, tverrfaglig erfaringsutveksling og e-læring.

Les mer om prosjektene ►►

HORDALAND: FAKTA 2016

Skoler besøkt	5
Skoleforedrag	8
Foredrag for øvrig	7
Tilhørere	1310

Prosjektleder: Ruth Velsvik

ADNO og Hordaland fylkeskommune inngikk et nytt toårig samarbeid om Lokal mobilisering mot doping høsten 2016.

Ruth Velsvik ble ansatt i stillingen som fylkesmedarbeider, og prosjektet ledes av en styringsgruppe bestående av medlemmer fra Hordaland fylkeskommune, ADNO og Hordaland Idrettskrets.

Hovedaktiviteten ligger i å tilby antidopingforedrag til alle videregående skoler i fylket. I tillegg er det gitt tilbud om undervisning av mer intervenserende karakter for grupper der det allerede er etablert et problem med dopingmisbruk.

Prioriterte skoler er skoler med idrettsfag, samt skoler som har etablert dopingproblematikk. Helsesøstre, ansatte i videregående skole og ansatte i Utekontakten er grupper vi har henvendt oss til for å få til et samarbeid.

Gjennom prosjektet ønsker vi å sikre et kompetanseløft der ansattgrupper i Hordaland i større grad selv kan ivareta eget antidopingarbeid, og integrere dette i sitt daglige virke. Med bakgrunn i politiksjoner og beslag i Hordaland ble det besluttet å gjennomføre to seminar for foresatte, ansatte i skolen og relevante yrkesgrupper. Fylkesmedarbeideren er del av trepartssamarbeidet som er etablert mellom ADNO, politi og treningssentre på Sotra og Askøy.

”
Hordaland fylkeskommune set stor pris på å vere ein av fire fylkeskommunar som deltek i prosjektet. Prosjektleiar er ein fagleg ressurs ut over eige prosjekt.

BRITT KAREN SPJELD
Idrettssejef i fylket

OPPLAND: FAKTA 2016

Skoler besøkt	9
Skoleforedrag	35
Foredrag for øvrig	26
Tilhørere	3370

Prosjektleder: Bo Lindblad

I 2016 gikk Lokal mobilisering mot doping i Oppland inn i siste prosjektår. I et samarbeid med Høgskolen i Lillehammer, folkehelsekoordinator i Oppland fylkeskommune, SLT-koordinator i Lillehammer kommune og Oppland idrettskrets ble det gjennomført et antidopingseminar i mars. Målgruppen var profesjonelle yrkesgrupper som møter dopingproblematikken blant ungdom. I etterkant av seminaret tok Gudbrandsdal politidistrikt kontakt, noe som har resultert i nye tiltak (se under).

I prosjektplanen var det lagt opp til at samtlige videregående skoler i Oppland skulle besøkes i løpet av prosjektperioden, 2014-2016. Med unntak av én skole er dette gjennomført i 2015 og 2016. De fleste skoler har hatt besøk flere ganger. Vi har også deltatt på fagkurs for lærere i kroppsøving og idrettsfag. Totalt er det avholdt 35 rene skoleforedrag og 26 foredrag for øvrig. I sistnevnte kategori er for eksempel innsatte og ansatte i fengsel, folkehøgskoler og Rotary. Det er gjennom prosjektet innledet god dialog med politiet og det har hatt høy prioritet å kunne gi informasjon til også andre yrkesgrupper som møter dopingproblematikken blant unge.

Fylkeskommunens folkehelsekoordinator ble tatt inn i styringsgruppen i august 2016, og har bidratt sterkt til at prosjektet forlenges med to nye år. Prosjektet i Oppland har hatt tydelige ringvirkninger. For eksempel har Hedmark fylkeskommune gått inn i en tilsvarende samarbeidsmodell, Ringeby kommune har signert avtale med ADNO, Gudbrandsdal politidistrikt har tatt initiativ til et Treparts-samarbeid mellom politi, treningssenterbransjen og Antidoping Norge, mens Høgskolen i Lillehammer er i gang med et samarbeid.

”
Samarbeidet vi har med Antidoping Norge er viktig, og det er et prosjekt vi er stolte av.

EVEN ALEKSANDER HAGEN
Fylkesordfører

SØR-TRØNDELAG: FAKTA 2016

Skoler besøkt	10
Skoleforedrag	14
Foredrag for øvrig	6
Tilhørere	1250

Prosjektleder: Stig Kammen

Prosjektet i Sør-Trøndelag har pågått sammenhengende siden 2011. Det startet som et toårig pilotprosjekt rettet mot de videregående skolene og ble forlenget med et prosjekt som også involverte interessenter som treningssenter, idretten og politi. I disse to første periodene ble prosjektet driftet av en fylkesmedarbeider i en 40 prosent stilling. I inneværende prosjektperiode (2015-2018) er det en 25 prosent stilling.

Prosjektet har i 2016 i stor grad hatt fokus på de videregående skolene. I og med at prosjektet gjennom flere års drift er godt kjent i fylket, har en ønsket å la skolene selv ta initiativet til foredrag. I deler av året har ikke prosjektmedarbeider vært i drift grunnet pappapermisjon.

Det er hentet inn nye medlemmer til prosjektets styringsgruppe. Med nye ressurser på plass håper vi å etablere et tettere samarbeid med politiet. Det er også et mål å utnytte de nettverk og arenaer som fylkehelsekoordinatoren deltar på. Videre er det et mål for 2017 å følge opp samarbeidet som prosjektet har etablert med fotballklubben RBK på en god måte.

Det planlegges et seminar i 2017 der dopingtematikken belyses i sin fulle bredde, både som idrettsproblem og i samfunnsperspektiv.

Vi er tilfreds med prosjektet, men har som mål at flere skoler på eget initiativ skal inkludere anti-dopingarbeidet i sine årshjul.

HERDIS FLOAN
fagsjef, Fagenhet for videregående opplæring, Sør-Trøndelag Fylkeskommune

VESTFOLD: FAKTA 2016

Skoler besøkt	8
Skoleforedrag	35
Foredrag for øvrig	19
Tilhørere	1000

Prosjektleder: Therese Torgersen

Lokal mobilisering mot doping i Vestfold er inne i sin andre toårsperiode. I prosjektperioden har vi fire fokusområder: 1) Videregående skoler, 2) folkehelse, 3) tverrsektorielt samarbeid, 4) den organiserte idretten.

I første prosjektperiode var det et særlig fokus på de videregående skolene, men grunnet henvendelser var det ønske om å formalisere et bredere folkehelsesamarbeid i periode to. Det var bakgrunnen for at fylkets folkehelsesjef gikk inn i styringsgruppa. De videregående skolene i fylket har uansett vært hovedarenaen for aktivitet i prosjektet. Åtte av fylkets ti videregående skoler hatt besøk av oss, i tillegg til én folkehøyskole (Skiringssal).

Ungdomskontakten (tidligere Utekontakten) i Horten kommune har fattet interesse for arbeidet og de siste par årene har vi holdt foredrag for alle avgangselevne på ungdomsskolene i Horten.

Det har vært et ønske å i enda større grad nå ut til foreldregruppen. I 2016 hadde vi derfor foredrag for FAU-grupper i Holmestrand og Larvik, samt en større samling for et foreldrenettverk i Sandefjord, med kommunens ordfører til stede. Tilbakemeldingene fra foreldregruppene er generelt svært gode, og noe som planlegges videre i 2017. Høsten 2016 arrangerte vi et miniseminar i samarbeid med Vestfold idrettskrets. Seminaret ble dekket av lokal-TV.

Prosjektet er viktig for å gi ungdommene i Vestfold nok informasjon og kunnskap til å kunne ta avstand fra dopingbruk og bygge opp under tydelig nulltoleranse til dopingbruk i lokalmiljøet.

ELSE BEATE HUSBY
Utdanningsavdelingen

**ORKDAL
KOMMUNE**

KOMMUNALE SAMARBEIDSPROSJEKT

Orkdal kommune

Oppstart: Februar 2016

Samarbeidspartnere: Kommunen, idrettsrådet, 3T Orkdal, Orkanger Fysioterapi og Osteopati, Orkdal videregående skole, Grøtte skole, Orkanger ungdomsskole, Årlivoll skole, lokalt politi.

Status: I løpet av det første året har det blitt gjennomført tiltak for de fleste av målgruppene skissert i prosjektplanen. Fokus har vært å etablere kunnskap hos kommunens ansatte som jobber med ungdom, samt å besøke videregående skoler. To av tre treningssentre i Orkdal har blitt Rent Senter og er aktivt med i den lokale arbeidsgruppen. Det vil videre være et mål å styrke dopingkunnskapen til ansatte i kommunen ytterligere, og få antidopingaktivitet i idrettslaget.

**Lørenskog
kommune**

Lørenskog kommune

Oppstart: 1. april 2016

Samarbeidspartnere: Kommunen, idrettsrådet, SATS Metro, Condis Lørenskog, Fresh Fitness Skårer, Mailand videregående skole, Lørenskog videregående skole, Fjellrud skole, Hammer skole, Kjenn skole, Løkenåsen skole, lokalt politi

Status: Det har i 2016 vært prioritet å komme inn på ungdomsskoler og videregående skoler med foredrag, samt gjennomføre et oppstartsseminar for både kommuneansatte og lokalbefolkningen generelt. Det er holdt foredrag for yrkesgrupper som er i kontakt med ungdom, herunder lærere, politi og kommunalt ansatte, og arrangert et åpent kveldsarrangement, der spesielt foreldre var invitert inn som tilhørere. I 2017 er det mål om å styrke kompetansen blant ungdomsskolelærere og møte og inspirere trenere og ledere i idretten.

**VÅGSØY
KOMMUNE**

Vågsøy kommune

Oppstart: 1. mai 2016

Samarbeidspartnere: Kommunen, Måløy videregående skole, Vågsøy ungdomsskole, Treningssenteret i Måløy, lokalt politi.

Status: I 2016 er det gjennomført kunnskapshevende tiltak for politiet, foredrag for ungdomsskolen og den videregående skolen. Et planlagt seminar for ulike yrkesgrupper samt for idrettens trenere og ledere på slutten av 2016 måtte avlyses grunnet for få påmeldte. Det forsøkes på nytt med en temakveld vinteren 2017 og en lærersamling og undervisning for ungdomsskole og videregående skole.

**Asker
kommune**

Asker kommune

Oppstart: 1. mai 2016

Samarbeidspartnere: Kommunen, Asker videregående skole, Bleiker videregående skole, Nesbru videregående skole, Holmen videregående skole, Borgen ungdomsskole, Hovedgården ungdomsskole, Landøya ungdomsskole, Risenga ungdomsskole, Solvang ungdomsskole, Torstad ungdomsskole, Vollen ungdomsskole, Asker treningssenter og SATS Elixia, lokalt politi.

Status: Asker er en stor kommune, og det har vært utfordringer med å få nedfelt konkrete tiltak som kan gjelde for de fleste ungdomsskoler og videregående skoler i kommunen. I 2017 er planen å gjennomføre et kunnskapshevende seminar for kommunens ansatte, samt et arrangement på kveldstid for befolkningen generelt og foreldre spesielt med fokus på trening, helse og doping og kosttilskudd. Det er også et mål å få komme til hos lærere på ungdomsskoler og videregående skoler for å informere og inspirere til å sette antidoping på timeplanen.

ANTIDOPINGPROGRAM FOR TRENINGSSENTER

Rent Senter er navnet på antidopingprogrammet som tilbys norske treningssenter. Ved utgangen av året hadde Antidoping Norge avtale med 470 norske treningssenter. Av disse var 343 senter sertifisert som et Rent Senter. For å bli sertifisert som et Rent Senter må en i tillegg til å ha en avtale, oppfylle et sett med minimumskriterier. Dette er en ordning som Antidoping Norge innførte i 2015 for å sikre at programmet følges opp etter intensjonen. I 2016 har nesten 50 senter sluttført sertifiseringsprosessen. En sertifisering er gyldig i to år. Det er senteret selv som må betale for å bli del av programmet. Virke Trening er en svært viktig samarbeidspartner i vårt arbeid mot treningssentrene.

Ny e-læring

I 2016 ble det lansert et helt nytt e-læringsprogram, en ny ressurside på nettet, nytt materiell og nye foredrag og kurs. E-læringsprogrammet er bygget opp med ulike moduler og er i den nye versjonen både rettet mot ansatte og medlemmer på senteret. Gjennom nytt Rent Senter e-læringsprogram har treningssentrene fått tilgang på oppdatert og relevant kunnskap om blant annet dopingmidler, regelverk, oppfølging av mistanker og kosttilskudd. Tidligere hadde e-læringstilbudet kun de ansatte som sin målgruppe. For å fremme treningssentrene som er del av programmet er det utviklet en egen interaktiv informasjonskampanje.

Oppfølging

Selv om det er treningssentrene selv som aktivt må ville bekjempe doping, er ADNO opptatt av å bistå med vår kompetanse og erfaring. Vi ønsker derfor å følge opp sentrene som har en avtale på best mulig måte. I løpet av 2016 ble det registrert over 130 senterbesøk/-møter og det ble avholdt 31 foredrag og 25 informasjonsstands.

Dopingkontroll

Rent Senter har først og fremst fokus på opplæring og bevisgjøring. Dopingkontrollen er likevel et virkemiddel som ligger inne i programmet der senteret har mistanke til dopingbruk. En eventuell kontroll må initieres og finansieres av senteret selv, og er ikke inkludert i den årlige avgiften. Før en kontroll må det være gjennomført en samtale med medlemmet det er mistanke til. I denne samtalen kan medlemmet velge å si opp avtalen.

Det ble i 2016 tatt 69 dopingprøver på norske treningssenter. Av disse var 12 positive. Tilsvarende tall fra 2015 var 98 og 9.

RENT SENTER: 56 nye senter tok et aktivt standpunkt mot doping i 2016.

TABELL 3: NØKKELTALL FOR RENT SENTER 2016

Senter med avtale 31/12-16	470
Sertifiserte sentre 31/12-16	343
Nye senter med avtale	56
Dopingprøver	69
Positive prøver	12
Nye brukere til e-læring	2181
Antall senterbesøk/møter	133
Antall foredrag	31
Antall stands	25

OVER 400 FOREDRAG: På fire år har Morten Heierdal i 418 foredrag, foran over 52 000 tilhørere, fortalt historien om sitt eget dopingmisbruk. I desember 2016 var selve historien et fokus for siste gang da han holdt et foredrag i Tromsø. Her snakker Morten til over 600 tilhørere i Svolvær. Foto: Kristian Rothli/Lofotposten

FOREDRAG, KURS OG SEMINARER

En betydelig del av ADNOs aktivitet knytter seg til gjennomføring av kunnskapshevede og holdningsskapende tiltak,

hovedsakelig foredrag for ulike grupper. Her er etterspørselen stadig stigende. Stiftelsen strekker seg langt for å innfri de ønsker som foreligger og har i dag en rekke foredragsholdere med ulike spesialfelt. Foredragsholderne betjener hele Norge.

Totalt i 2016 ble det gjennomført 337 foredrag utenfor den organiserte idretten fordelt på 16 av landets 19 fylker, med til sammen nesten 19 000 tilhørere. Det var i tillegg avholdt 29 informasjonsstands, hvorav 25 av disse var på treningssentre.

Det årlige seminaret om doping som samfunnsproblem ble i år arrangert på Lillestrøm. 180 deltakere fra hele landet fikk høre foredragsholdere fra blant annet Antidoping Norge, Oslo Universitetssykehus, Virke Trening, Universitet i Bergen og Mattilsynet.

TABELL 4: FOREDRAG, FOLKEHELSE

Målgruppe	Antall foredrag/seminarer	Antall tilhørere
Lokal mobilisering mot doping		
Ungdomsskole	6	360
Videregående skole	102	8154
Yrkesgrupper og andre	83	2088
Sum	195	10602
Foredrag på oppdrag		
Ungdomsskole	13	1896
Videregående skole	13	1190
Folkehøgskole/høgskole*	22	1273
Politi	4	253
Forsvar	2	77
Kriminalomsorg	24	528
Helsepersonell	4	250
Treningssenter	31	1424
Tverrfaglige seminar	29	1279
Sum	142	8170
Totalt	337	18772

* Inkluderer 9 foredrag på politihøgskolen

DE RENE FORTJENER MER

2016 viste at antidopingarbeidet engasjerer. Året beviste også at vi har langt igjen å gå før de rene får det de fortjener. I mine øyne er fire områder sentrale for å utvikle antidopingarbeidet:

1. Uavhengighet og åpenhet

Altfor mange steder i internasjonal idrett og i antidopingarbeidet er det slik at «bukken» får stå uforstyrret nær «havresekken». I mange land og idretter er det ikke uavhengighet når det kommer til kontroll og påtale eller i domsinstansen.

I praksis sitter IOC på toppen av næringskjeden til mange internasjonale særforbund. Som kjent utpeker de egne representanter og representerer kun seg selv. Når FIS-president Gian Franco Kasper går ut og «truer» med anke i Johaug-saken lenge før det foreligger en påtale, sier det mye om hvordan systemet kan fungere. I et internasjonalt forbund som FIS er det egen organisasjon som står for både kontroll- og påtalevirksomheten og domsinstansen. Uttalelsen må sees i lys av at FIS' domsinstans tradisjonelt består av utvalgte fra organisasjonens eget styre (FIS Council) - ledet av samme Kasper.

Åpenhet er et viktig stikkord. Åpne domstolsbehandlinger, tilgang til dommer og informasjon om hvilke saker som behandles i domstolene er dessverre unntak mer enn regelen.

Erfaringene fra Russland betyr ikke at vi bør mistro alt som skjer på nasjonalt nivå. Det går an å bygge opp gode uavhengige systemer også nasjonalt. Modellen vi har i Norge er et godt eksempel.

2. Et sterkere WADA

IOC har tidligere vært nærmest enerådende i saker som berører internasjonal toppidrett på tvers av idrettsgrener. Gjennom WADA har vi gradvis fått skilt ut tilsynet med antidopingarbeidet. Resultatet ble tydelig gjennom McLarens rapport

om institusjonalisert doping i Russland. WADA anbefalte å utestenge russerne, mens IOCs løsning innebar at mange likevel fikk delta i OL. Historien viste også at WADA manglet gjennomføringskraft og -mulighet der IOC sviktet. Da systematisert doping i Russland ble et problem, rettet IOC kritikken mot WADA fremfor å kreve opprydding.

WADA må styrkes gjennom økt uavhengighet, gjennomsigthet, mulighet til et sterkere tilsyn og mer økonomiske muskler.

3. Varsling

Modige varslere har vært sentrale i avsløringene av både Lance Armstrong-saken og dopingregimet i Russland. Vi må i enda større grad legge til rette for varslere og utvikle en sterkere kultur for å varsle. Vi lanserte vår nye varslingskanal i 2016 og et tilsvarende system er nå tatt i bruk av WADA og andre nasjonale antidopingbyråer. Varsling handler ikke om å «sladre», men om å sammen beskytte en ren idrett.

4. Fra ord til handling

Det er mye å være stolt av når det gjelder den norske idrettsmodellen. Min oppfatning som leder av Antidoping Norge er at norsk idrett preges av en tydelig holdning mot doping. Holdningen må imidlertid følges opp med konkret handling.

De senere årene har stadig flere organisasjonsledd i idretten utviklet egne handlingsplaner mot doping. Det tror vi er nødvendig for å bygge opp et minimum av kunnskap i organisasjonen, så blir det i neste runde viktig å følge opp det som faktisk står i planen.

Om det har kommet noe godt ut av 2016, så er det at bevisstheten rundt antidopingarbeidet som gjøres - og ikke gjøres - har blitt betydelig større. Bare det gjør meg optimistisk med tanke på fremtiden - og på vegne av de rene utøverne.

Anders Solheim

ANDERS SOLHEIM

Daglig leder

**REN TRENING.
LIKE MULIGHETER.**

Mer informasjon på antidoping.no
Stiftelsen Antidoping Norge | Tlf 09765 | post@antidoping.no